



KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS
PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪ-
NŲ ILIUSTRUOTAS
ŽURNALAS

1935 (IV) M.

Liepos-Rugpiūtis

18 Nr.

Kar. asp. J. Slapšinskas

Laikas įpareigoja

*„Pridėk ausį prie žemės! Girdėti
patrankų dudenimas. Artinas nauji
laikai; mes vėl išeiname į kovos lauką“.*
(—)

Tinkamas susiorientavimas laiko aplinkybėse yra pamatinė sąlyga kiekvienam didesniai uždaviniui sėkmingai įvykdyti. Kas atitrūksta nuo savo gyvenamojo amžiaus, tas atitrūksta ir nuo savo gyvenamosios erdvės. Kas neįvertina savo laiko patiektų duomenų, tas neįvertina savo pajėgų. Štai dėlko laiko reiškinius reikia budriai sekti ir juos kritiškai vertinti.

Mūsų dienų būtis yra tokia, kuri ypačiai turi atkreipti kovojančio jaunimo akį ir mintį. Mat, didieji uždaviniai, kurie gal būt netolimoje ateityje pareikalaus jų vykdymo, viso baro platumu pirmiausia palies ne ką kitą, kaip tik jaunųjų avangardus. Ir tai nėra iliuzija, bet gyvas laiko ženklų vaizdas, kuris kasdien vis ryškėja visoje mūsų politinio ir socialinio gyvenimo tikrovėje. Juk šiandien mes gyvename mažne visuotinio tautų nerimo laikus. Tarptautinės konferencijos ir sutartys nestabilizavo

gyvenimo pastovesniais dėsniais ir juos atitinkančiomis tvirtomis sankcijomis. Buvo pastatyti tik trumpalaikiai iliuzijų rūmai, kurie šiandien, visiems matant, griūte griūna, nedarydami garbės nei jų statytojams ir saugotojams, nei teikdami vilčių geresniam tarptautiniam gyvenimui sudaryti. Priešingai, šiandien ginklai visur garsiau žvanga, negu kuomet nors po Didžiojo Karo yra žvangėję. Dėl to ne vienam prieš akis stoja didysis alternatyvos klausimas: žūti ar būti. Ne vieną baugina rytojaus paslaptį mas ir rūškanumas.

Taip sąlygoms klostantis, Lietuvai, kaip politinių interesų kryžkelei, tenka visu budrumu sekti įvykių eigą, kad netikėtumas nebūtų kartais didesnis už mūsų nepaslankumą, kad tauta kiek galima pilniau būtų susikonsolidavusi savo uždaviniams vykdyti ir savo teisėms ginti. Pramatantis budrumas visose kiose laiko aplinkybėse yra neabejotinas pilietinės ir valstybinės išminties ženklas.

Tris pamatines žmonių gyvenimo sritis visu gaivališkumu šiandien paliečia piktasis mūsų laiko demonas: *socialinę, politinę ir moralinę*. Čia susidariusi neišnarpliojamo mazgo būtis visų paprastai vadinama krizių vardu. Tačiau nė kiek neabejotina, kad tas nėra kažkas specifiško tik mūsų dienoms. Yra tai fatališkas gangreit visos žmonių istorijos reiškinys, įgyjās atskiriems laikotarpiams mažiau ar daugiau charakteringų formų. Šis sąlyginumas yra paremtas daugiausia laiko psichologija, susidariusia didžiųjų socialinių, politinių, kultūrinių ar grynai filosofinių judėjimų poveikyje. Teisingai ją suprasti reiškia tą patį, ką ir vieną problemos pusę pastatyti į jai tinkamą šviesą. Šiaipjau istorinių įvykių tikrovė būna marga ir daugiaveidė, nes juos kuriančios priežastys dažniausiai būna žymiai sudėtingesnės, negu eiliniam jų vertintojui gali atrodyti. Gyvenimas konvulsijomis ir nuolat čia užgyjančiomis, čia vėl atsiveriančiomis žaizdomis pulsuoja. Ir visa tai, rodos, yra lygiai natūralu, kaip natūralu ilgėtis taikos ir čia pat matyti jos ilgo darbo griuvėsius.

Socialinėje srityje, nors čia buvo ir yra daroma visa eilė reformų ir bandymų, sprendimas aktualiųjų klausimų, tarp kurių bene svarbiausi yra ekonominiai, labiausiai nevyksta. *Socialinis teisingumas!* — tik aukštai padangėse pakarusi idėja, linksniuote linksniuojama visose doktrinos ir visų idealistų lūpose. O tikrovėje ta pati visuotinė painiava, kuriai sunku rasti tinkamą sprendimą. Ir klaiku, kad ne kartą ginklo jėga būna pašaukta

spręsti šiuos klausimus, iš anksto jiems davus vieną ar kitą, dažnai klaidinantį, pavidalą.

Politinėje srityje doktrinų ir aistrų kovos būna audringiausios, nes čia, siekiant savo idėjų realizavimo, susidaro palankiausias psichologinės sąlygos kraštutinumams pasireikšti. O pastarieji ne kartą būna perdaug akli, kad galėtų ką nors pozityvaus padaryti.

Bene daugiausia reikšmės nūdienių painiavų sukuryje reikia skirti moralinei pusei. Mat, kai moralės ryšiai mažai besaisto atskirus individus ir socialinius vienetus, piktasis laiko demonas įsikiša su savo pinklėmis. Ir iš tikrųjų. Viena proga žinomas anglų visuomenininkas ir politikas, Lloyd George, teisingai pareiškė: „Šiandieninis pasaulis — tai džiunglės, kuriose gyvena tautos, grasinamai žiūrėdamos vienos į kitas, rodydamos vienos kitoms dantis, bijodamos, kad kurią nors valandą neapgalvotas judesys arba blogas žodis neužsiundytų jų į mirtiną tarpusavio kovą“.

Toks šķicas mūsų dienų būties. Perdaug jis būtų perdėtas, jei kartu nebūtų pasakyta, kad aukštesnės pajėgos žmonių tarpusavio santykiuose ir atskirose gyvenimo srityse nevaidina jokio vaidmens. Žmonijos gyvenime vykstanti drama būtų žymiai aštresnė, jei idealistinės pastangos čia nevykdytų labai žymaus kuriančio darbo. Tačiau laiko ūkanoms suprasti nebūtina gilintis į visą šio klausimo dualizmą. Mums svarbu pabrėžti tik mūsų dienų rūškanumą ir išpėjančius laiko ženklus. Jau matyti, kaip piktasis demonas vėl gundo žmones. Mums, kuriene turime aistros svetimu krauju maitintis ir svetimas žemes grobstyti, laiko ženklai nurodo tik pilnutinį pareigos kelią — ginti savo teises drąsiai ir energiskai. O tai, nė kiek neabejotina, visuomet bus padaryta, jei tauta, ypač jos jaunosios kartos, bus ryžtinga.

Du dalykai visokiose laiko aplinkybėse turi didelės reikšmės — *idealistinis nusistatymas* ir *sąmoningas pareigų vykdymas*. Įkyru, žinoma, minėti idealizmą, kai apie jį visur daug kalbama ir kai jo mažai, palyginti, tepaisoma kasdieniniame gyvenime. Tačiau tyras idealistinis nusistatymas, vykdant didžiuosius tautinius ir socialinius uždavinius, yra būtinas, jei visam darbui norima suteikti daugiau prasmės ir sulaukti geidaujamų vaisių; jei norima pasiekti gražios dermės ir socialinėje, ir politinėje, ir morali-

nėje srityje. Gi kai čia nėra pusiausvyros, prasideda neišvengiamas vidinis irimas. Dabar prieš pavojus būna jau keleriopai padidėjęs. Štai dėlko stamantri vidinė konsolidacija yra pirmoji ir pamatinė sąlyga krašto saugumui sustiprinti.

Idealistinis nusistatymas, siekiąs pasiaukojimo viršūnių, ryškiausiai ir pranašiausiai turi pasireikšti jaunime, ir ypač avangardiname kariškajame jaunime, kurio gyvu reprezentantu pas mus tenka būti ne kam kitam, kaip tik P. L. P. Karo Mokyklos jaunimui, vadinasi, tiems, kurie diena po dienos dirbs ar tai kadro kariuomenėje (kariūnai), ar įvairiose mokslo, kultūros ir visuomenės gyvenimo srityse (kariūnai aspirantai). Ne vistiek su kokiomis aspiracijomis jie čia įžengs. Ir ne vistiek kokios užmačios lydės visą jų darbą. Mūsų sąlygomis siauriems individualiems reikalams mažiau tėra vietos už bendrus tautinius ir socialinius reikalus, nes mūsų erdvė gerokai apribota, gi bendro darbo, reikalaujančio didžiausio visos tautos jėgų įtempimo, nepaprastai daug. Dėl to mūsų aplinkybėmis individualiniai reikalai, labiau negu kur kitur, turi būti saistomi bendrųjų krašto reikalų. O tai tėra galima tik ten, kur žmonės turi idealizmo, kur socialinė vėdaus kultūra yra pakankamai aukšta, kur tarp to, kas „bendra“ ir kas „individualu“ nėra kovojančios prarajos. Dėl to gyvas idealistinis nusistatymas mums turi būti ne trafaretiška iškilmių dekoracija, ir ne kaukė piktam egoizmui paslėpti žmonių akyse, bet esmė viso gyvenimo ir darbo.

Sąmoningas pareigų vykdymas šalia idealistinio nusistatymo turi taip pat didelės reikšmės. Jausti daugiau gyvos pareigos ir atsakomybės bendriems krašto reikalams! — Štai gūdus ir rimtas dienos šūkis. Laiko rūtinos pagauta visuomenė dažnai būna per daug neveikli, inertiška. Jai ne kartą trūksta ir savimi pasitikėjimo. O nereikia jau ir įrodinėti, kad toks moralinis snūduriavimas yra stačiai pavojingas.

Pasiaukojančio idealizmo, sąmoningumo pareigose ir atsakingumo už savo darbą, — štai ko laikas ir aplinka reikalauja. Jei pridėsime dar gaivališką valingumą su ekspansyvumu ir pasiryžimų drąsą, turėsime greitai gyvenamajam metui atitinkančio žmogaus koncepciją.

Nuidealizėję žmonės, ypač nuidealizėjusi inteligentija, suvaidina, jei ne siauram akies vaizde, tai bent ilgesnėje laiko perspektyvoje aiškiai matomų socialinės ir tautinės vienybės ardytojų vaidmenį. Tautos nuidealizėjimas reiškia jos



Karžygiai, kelkite!...

atitrūkimą nuo savo gyvybės versmių. Karys be idealizmo yra menkas karys, kuris vargu ar turės pakankamai ištvermės ir drąsos kiek sunkesniems bandymams pakelti. Tik gairus idealizmas ir energiškas bei ekspansyvus savo pareigų vykdymas gali atsverti tuos trūkumus, kurių mažesnieji turi prieš didesnius. Mums tos slaptosios vidaus jėgos kaip tik daugiausia ir reikia, nes nedraugas jau kuris metas triukšmingai balsosi prie pat vartų.

Kai senovėje vienam Spartos vadui buvo pasakyta, kad jo priešų skaičius yra toks didelis, jog savo jetimis užtemdo saulę, pastarasis greit ir energiška atkirto:

— Tai dar geriau. Mes kariausime pavėsyje.

Lietuvių tauta ar tai istorinio likimo, ar šiaip nepalankių aplinkybių, ar, pagaliau, šių abiejų veiksnių dėka yra patekusi į kovojančių vilyčių sukurį. Mums mūsų būvio saulę temdo kaimynų grobuoniški įgeidžiai. Mums mūsų gyvybės nervus nori suardyti nuolat keliamas nerimas ir triukšmas. Nelygi kova klaidžių šešėlių fone turi nepaprastų pavojų be paties nelygumo. Ir vis dėlto lietuvių valia, išugdyta ilgų kovų istorijos, turinčios daugiau kaip 700 dokumentuotų metų, negali nė vieną valandą suabejoti savo likimu. Dar daugiau, jos ryžtingumas šiandien turi būti kiek galima vžresnis. Žinoma, didžiosios veiklos ir radikalumų amžiuje, — kada visas gyvenimas elektrizuote elektrizuojamas, kada motorų ūžesys sudaro akustinį ir dinaminį foną visam laiko veidui, turėdamas neabejotinos įtakos ir žmonių psichologijai, — nelengva išlaikyti reikalingą pusiausvyrą ir savarankiškumą. Bet reikia tai padaryti ne kieno kito, o tik savo gyvybinių reikalų naudai.

Laisva tauta nenori būti visų mėtomu sviediniu, nors tas mėtymas, sakykim, jos sveikatai ir nekenktų. Priešingai, ji pati nori veikti savo iniciatyva ir sumanumu, ji nori pareikšti savo individualybę. O tai yra natūralus gyvo organizmo, kokiuo yra tauta, geismas. Ir jeigu jam trukdoma, ji su tuo instinktyviai kovoja.

Kai prakutęs teutonas rengiasi toliau vykdyti senąją kryžiuočių programą, ir kai pietų kaimynas neturi širdies vadina mėsiesiems savo „broliams“, tokiomis aplinkybėmis tik plieninis lietuvių valingumas ir solidarumas gali turėti pozityvios reikšmės išlaikant savo tautinės individualybės savarankiškumą. Ši būvio problema gyvenamuoju metu kasdien įgyja vis didesnio aktu-



Ats. j. ltn. Dedonis

ATLANTIKO DIDVYRIAMS

(Iš 1933 metais Dariaus-Girėno garbei parašytų eilėraščių)

*Kaip narsūs arai, Jūs mylėjot erdves,
oceanai šalti nebaugino;
(daug aukų privilioj' jie į savo gelmes,
kada galią paglemžt jų mėgino).
Išskleidę sparnus ten toli nuo savų,
tautai nešėte pergalės laurus,
virš audringų bangų, mirties siaubo nasrų,
per miglas siekėt tolimus rytus.
Tragingas likimas pakirto sparnus
prie slenksčio brangiosios giminės,
nutraukė staigiai Jūsų norus, jausmus,
vidury nakties žūtbūtinės.
Bet norai šventi, Prometėjaus drąsa
ties Soldinu kartu nepražuvo,
jais alsuoja šiandien jau visa Lietuva,
didžiuojas, nors ašaros srūva...
Prabėgs amžiai kiti nuo tragingos nakties,
daug drąsuolių kapus pamylės,
bet didvyrių vardai ainiams kelią vis švies,
drąsiems žygiams naujos ateities.*

alumo, iškeldama sunkių uždavinių, verčiančių mus susikaupti ir budėti.

L a i k a s įpareigoja! Jis vienus virkdo, antrus juokina. O laimi tik budrieji ir idealizmo žmonės, laimi laiką moką susiorientuoti ir veikti. Dėl to visiems sąmoningai išidėmėtini Šeks-pyro žodžiai: „Saugokime valandą, kuri ateina; nesivykime jos, kai išeina“.



Mes ginsimės!

Priešlėktuvinė apsauga gimtinės padan-
gių sargyboje. „Anbo“ IV parengtas
(„Kario“ kl.)

Ats. j. ltn. L. Žemgalių Jaunutis

Kelios mintys atsargos jaunesniųjų leitenantų 10 mėnesių kursams prasidėjus

Mūsų Tėvynės geografinė ir geopolitinė padėtis, santykiyje su kitom kaimyninėm valstybėm, yra savotiškai jautri, juo labiau, kad mes neturime natūralių gamtiškų rubežių, skiriančių nuo kitų valstybių ir galinčių sudaryti daugiau ar mažiau rimtą valstybei apsaugą. Esant tokiai situacijai, ypatingai pastaruoju metu, kada visame pasaulyje jaučiama ginklavimosi karštligė ir lenktyniuojama karo technikos ir chemijos pažangumu, kada, galima sakyti, yra abejojama įvairių, tiek bendro pobūdžio, tiek regionalinių nepuolimo sutarčių bei paktų praktiškąja verte, tenka daugiausia susirūpinti savo krašto saugumu ir ieškoti priemonių, teikiančių daugiausia garantijų nepriklausomybei apsaugoti.

Tuo tikslu yra stiprinamos krašto ginkluotos pajėgos, ir visa tauta yra parengiama kovai už savo egzistenciją. Tas sunkus ir atsakomingas darbas yra reikalingas vadų, galinčių atlikti tuos uždavinius, kuriuos diktuoja valstybės saugumo faktoriai ir nuodieniniai tarptautiniai santykiai.

Mūsų Vyriausybė ir Aukštoji Karo Vadovybė, vadovaudamosi šiais ir kitais panašiais sumetimais, išleido specialų vienkarstinio pobūdžio įstatymą jaunesniųjų leitenantų laidai, pavadindas



ma ją „Atsargos jaunesniųjų leitenantų 10 mėnesių kursais“. Norinčiųjų patekti į tuos kursus skaičius aiškiai charakterizuoja gyvenamojo momento svarbos įvertinimą ir drauge parodo mūsų jaunosios kartos entuziazmą. Deja, dėl apriboto vietų skaičiaus ir kitų priežasčių, ne visi turėjo laimės patekti į šiuos kursus ir buvo priversti grįžti prie savo darbo įvairiose valstybinio gyvenimo srityse. Tačiau šis faktas juo labiau verčia patekusius į minėtus kursus vertinti savo padėtį ir tuo pačiu uždeda dar didesnę prievolę sąžiningai atlikti jiems patikėtą uždavinį.

Šiandien tenka kalbėti apie ats. jaun. leit. 10 mėn. kursus kaip apie įvykusį faktą. Štai jau baigiasi pirmasis darbo mėnuo, mėnuo paruošiamojo darbo, kuriuo dalinai pakartojamos pamirštos žinios, dalinai išlyginamas įvairių laidų bei ginklo rūšių kiek skirtingas pasiruošimas. Kiekviena darbo pradžia yra nelengva, ypatingai čia, kur tenka stropiai koordinuoti fizinį ir protinį darbą.

Pradėjus tą darbą ir ruošiantis būti jaunesniaisiais vadais, tenka kiek sustoti ir panagrinėti darbo medžiagą, darbo tikslus ir mums uždedamas pareigas tiek čia — Karo Mokykloje, tiek tolimesnėje ateityje — dalyse.

Mūsų kontingentas amžiaus, mokslo cenzo, profesijos ir, pagaliau, ginklo rūšies atžvilgiais yra labai įvairus. Aišku, kad visi šie faktoriai turės įtakos į mokslo eigą ir jo pažangumą, ir todėl, galimiems nelygumams panaikinti bei išlyginti, teks kartais padėti daugiau darbo tiek mūsų Vadovybei ir lektoriams, tiek mums patiems. Tačiau, antra vertus, tą patį darbą palengvins, palyginamai, mūsų aukštas mokslo cenzas ir praktiškojo savarankiško gyvenimo stažas.

Kalbant apie profesiją prieš įstosiant į šiuos kursus, tenka konstatuoti, kad turima didelį procentą mokytojų ir net su ilgąmetę praktika mokyklose. Šis faktas yra itin svarbus tuo žvilgsniu, kad ateityje mūsų kariuomenės eilės gaus nemaža praktikų

pedagogų. Panašiai yra ir su kitom profesijom, kurių kiekviena davė nemaža praktikos administracinio, visuomeninio ir kitokio darbo srityse. Visa tai laiduoja pažangumą ir duoda kiekvienam tam tikrų pirmenybių tiek dabarties, tiek ateities darbe.

Mūsų darbo tikslas visiems aiškus — tapti vadais, turinčiais pakankamai sudėtingo ir painaus moderniškios karybos meno teorinių ir praktiškų žinių. Tiesa, tų žinių reikalinga nemaža, tačiau tenka pasakyti, kad ne visos jos bus perdėm naujos, nežinomos. Daugelis mūsų, o gal net ir visas 100 procentų, išėję iš Karo Mokyklos, dirbo Lietuvos Šaulių Sąjungoje, vadovavo šaulių būriams, buvo aktyvūs studentų atsargos karininkų korporacijos „Ramovės“ nariai. Bedirbdami šį darbą, turėjo progos nuolatos prisiminti įvairius karo mokslo dalykus, skaitė kariškąją literatūrą. Žinoma, darbai Šaulių Sąjungoje dažnai būdavo daugiau šeimyninio pobūdžio ir ne visada sutapdavo su statutų paragrafais. Tačiau šiuo atveju man rūpi pabrėžti ne darbo formą, bet idėją, kuriai vadovaujant dirbta tas darbas. O toji idėja buvo lyginai ta pati, kuri dabar subūrė mus visus dešimčiai mėnesių Karo Mokyklos pastogėje. Vadinasi, ir šiuo atveju mes neatsisotame prieš naują problemą; darbo tikslas yra gerai suprantamas. Mes turime tik giliau persiimti ir sistematingiau susipažinti su visom priemonėm, duodančiom galimumo geriau ir produktyviau dirbti ateityje mums pavestą darbą. Žinoma, tie įtempto darbo mėnesiai, nežiūrint mano aukščiau pažymėtų darbą palengvinančių aplinkybių, pareikalaus iš mūsų nemaža pastangų ir energijos. Ir, bendrai, visas tas laikotarpis, be grynai materialinio pasirengimo, uždeda mums ir kitokio pobūdžio nemažiau atsakomingas pareigas, būtent — *moralinį pasirengimą*.

Karininko tipo idealas yra gero kario, psichologo ir pedagogo savybių junginys. Karininkas imponuoja savo valdiniams, kaip ir kiekvienas viršininkas, pirmiausia savo asmenybe, pavyzdžiu. Jis turi pažinti gerai savo valdinius, turi būti korektiškas ir tinkamai reprezentuotis visur ir visose aplinkybėse. Lygiagrečiai su tuo jis turi būti didelio takto ir aukšto intelekto asmuo. Visų šių ypatybių įgyti grynai teoretiniu būdu neįmanoma. Čia reikalinga didelė introspekcija ir savo poelgių bei psichinių savybių dažna ir rimta kontrolė. Be abejo, tam padeda įvairios teoretinės ir praktiškojo gyvenimo žinios, tačiau visos tos žinios turi būti nuosaikiai ir metodingai derinamos su kiekvieno asmens skirtingom psichinėm savybėm.



Atsargos jaun. leitenantai atgal į Karo Mokyklos rūmus

Šiam darbui, mano supratimu, mes turime skirti per šiuos mėnesius ypatingą dėmesį. Mes turime gerai suprasti karininko tipo idealą ir prie jo artėti. Iki šiolei kiekvienas mūsų gyvenome skirtingu gyvenimu, gyvenimu, kuriame dažnai pamirštama ir drausmės ir kolektyvo jausmo sąvokos. Pasirinkę naują kelią, turime pamiršti tuos nenormalumus, kurie yra taip charakteringi civiliam gyvenimui, ir atsidėję ruošimės būti pavyzdingais vadais. Ugdykime gilų Tėvynės meilės, pareigos, kolektyvo jausmą, drausminkimės ir būkime pavyzdžiu jaunesniesiems.



Mintys stažo dienas prisiminus

Šie mokslo metai skiriasi nuo kitų mokslo metų Karo Mokykloje tuo, kad šiais metais teko ilgiau dirbti poligone ir atlikti pilną stažą kariuomenės dalyse.

Didelę naudą davė suruošti vien Karo Mokyklos bataliono ribose taktikos pratimai poligone, kurie tęsėsi beveik apie mėnesį laiko. Sausąsias valandas prie smėlio dėžių ir atsibodusius puo- limus „ant kalniuko“ Vėtos Bater. — Žydo vienkiemio kryptimi pakeitė darbas naujose vietose, plačiuose poligono laukuose. Čia užsigrūdinom fiziškai, kad eitų sėkmingiau darbas, atliekant stažą dalyse, ir pamatėm, kaip teoretiškos žinios yra įgyvendinamos praktikoje. Tačiau dar didesnę naudą turėjom iš to laiko, kurį praleidom kariuomenės dalyse.

Atvažiuavus į dalis pirmiausia teko dirbti tankinėj rikiuotėj, teko komanduoti grandžiai arba skyriui. Atrodo visai paprastas dalykas. Tačiau tikrovė parodė, kad neužteko to, ką buvom įgiję mokykloje. Prieš kiekvieną valandą kildavo reikalas pakartoti, kas bus dirbama. O šis pakartojimas nebuvo lygus nė vienam dalyko kartojimui egzaminams, nes čia kartojimas buvo *ne mokyklai, bet gyvenimui*.

Pasirodo, kad ne tiek svarbu žinoti pačią komandą, kaip svarbus yra pats komandavimas. Pats pastebėjau savo ir draugų, su kuriais teko kartu dirbti, skirtumą komandavime, pradedant stažo dienas ir jas baigiant. Išsidirbo tam tikras komandos tonas, gyvumas ir griežtumas.

Neužtenka tinkamai komanduoti ir žinoti patį mokomą dalyką. Reikia dar pastebėti kareivių daromas klaidas ir mokėti jas ištaisyti. Šis dalykas pirmomis dienomis taip pat buvo nelengvas. Nelengvas todėl, kad dalis dėmesio atkreipiama į komandos taisyklingumą, dalis į komandos toną, nes iš pradžių jis buvo neišsidirbęs, dalis į vykdymą ir t. t. Todėl nėra ko stebėtis, kad pirmomis dienomis per valandą praeidavom tik porą naujų durtuvų kautynių veiksmų. Į galą stažo komandavime, reikalavime griežto veiksmų vykdymo, klaidų pastebėjime ir mokėjime jas pataisyti — buvo matyti didelė pažanga.

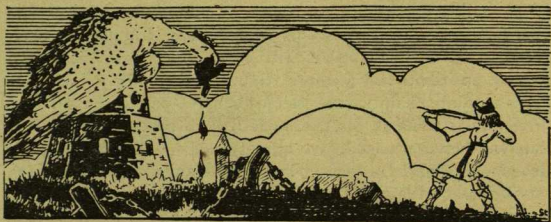
Nė vieno iš statutų taip puikiai nežinojau ir dabar nežinau,

kaip tuos paragrafus, kurie teko dėstyti kareiviams. Statutų dėstymas, reikia pasakyti, buvo vienas iš sunkiausių dalykų. Čia ypač buvo reikalingas nuoseklus pasiruošimas. Juo daugiau skaičtydavai, tuo daugiau atsirasdavo neaiškumų. Tekdavo paimti dalyką, apsiriboti tam tikruose rėmuose, iškelti tik pačias svarbiausias mintis, kaip kartais išsireiškia — patį „cimusą“.

Nors ir trumpas, sistemingas dalyko paaiškinimas, tačiau kareiviui netvirtai pasilikdavo atmintyje. Po tinkamo dalyko išdėstymo būtinas yra nors trumpas paklausinėjimas kartojant. Atsakinėjant į klausimus prasidėdavo lenktynės, rankų kėlimai, kiekvienas stengdavosi geriau už kitus atsakyti, pasirodyti. Klausinėjimai labai pajvairindavo pamokas ir padidindavo kareivių susidomėjimą einamuoju dalyku. Retai kada pirmasai užklaustas kareivis gražiai, pilnai atsakydavo į duotą klausimą. Paklausus antrą, trečią kareivį jausdavosi, kad dalykas kareiviams pakankamai aiškus ir pasiliks kurį laiką atmintyje. Tokiu būdu pravedant pamokas mokymo rezultatai būdavo geresni.

Pirmosios dienos dalyse buvo lyg liūdnojos, sausos. Tačiau laikui bėgant susigyvenom su kareiviu, pažinom jo sielą, jo individualybę. Supratimas kareivio ypatingai yra svarbus tam, kas nori jam vadovauti. Vėlesnis darbas pasidarė tiesiog malonus. Kiekvieną dieną pradėdavom su didesniu entuziazmu, su didesniu užsimojimu daugiau padaryti. Paskutinėmis dienomis suskambėjo pulko rajone iš kareivių krūtininių nauja kariūniška daina, sporto aikštėse jautėsi, kaip teko nugirsti kareivius bekalbant, nauja dvasia, sveika nuotaika, visur matėsi tvirtesnis, drąsesnis kareivio žingsnis. Atliekamu laiku iš kareivių pasipildavo eilės įvairių klausimų, į kuriuos tekdavo atsakinėt, eidavo naujų dainų mokymas ir t. t. Net beartėjančios atostogos nenustelbė intensyvaus darbo, o su dalimi skirtis, apleisti ją, buvo net sunku.

Stažas dalyse davė progos kiekvienam kariūnui išbandyti savo jėgas, pritaikint įgytas žinias praktikoje ir pažinti patį kareivį. Be to, stažas davė ir rimtą pamoką. Toji pamoka: nuosekliai sekti dėstomus dalykus mokykloje, imti dėmesin kiekvieną viršininkų pastabą, pamokymą, auklėtis kariškoj dvasioj ir lavintis fiziškai. Nes ne mokyklai mokomės, bet gyvenimui, į kurį jau trumpam laikui buvom išėję. Ruoškimės ateinančių metų pareigoms, kad jos nebūtų tokios paslaptingos, kaip šiais metais skyrininko pareigos pradžioje kad atrodė.



A. Tarasovas*)

Svajingieji artojai

Tai sakalais suskridom, atplasnojom,
Palikę kaimą, tėviškę, namus;
Šviesos dirvų svajingieji artojai,
Suskridom čia ištekinti kardus...

Visi, kaip viens, supratom Vado mintį,
Karių dvasia gyventi taip gerai!
Tai jeigu reiks tėvų kapus apginti —
Mes stosime galingi, kaip arai.

Dar saugoja Aukščiausias mūsų žemę,
Mes grįšim tuoj į tėviškės laukus;
Kaip tie vaidylos, ką likimą lemia,
Mes ten prikelsim karžygių laikus.

Mes aplankysim ten kiekvieną pirkią,
Karių dvasia uždegsime minias.
Savu krauju tėvynei laisvę pirkę,
Aukosimės už Vilnių, už marias...

Ir tu, mergele, čia su mumis žygiuoji,
Tu visad taip gera ir taip meili.
Tu eisi ir tenai, kur mirštantiejai vaitoja,
Juk taip švelniai žaizdas tvarstyt gali...

Tai sakalais suskridom, atplasnojom.
Palikę kaimą, tėviškę, namus;
Šviesos dirvų svajingieji artojai,
Suskridę čia ištekinsim kardus!...

*) Pradž. mok. mokytojų karinio rengimo kursų klausytojas.

Mes jau įpusėjom

(Jaunesnio kurso vienu metų sukakties proga)

Praėjo laukais žalia vasara. Nužydėjo gėlės ir beržas pakelyje linko rudens vėtrų blaškomas. Paskui snaižės ruošė balstąjį karnavalą, prie jaunų krūtinų spaudėsi ir ašarojo.

Mes ėjom ir ėjom savo keliais. Nebodami nei žalios vasaros kaitulio, nei rudenio pikto vėjo, nei vylingų žiemos monų. Niekas nepakerėjo mūsų širdžių, niekas neužvaldė proto.

Ir vėl grįžo vasara. Gėlėmis nusikaišiusi. Auksu nubarstė laukus ir beržą pakelyje papuošė.

Mes ėjome.

Senoviškai nesigėrėjome vasaros prašmatnybėmis. Mūsų širdys buvo ištikimos tik plienui.

Jau ėmė antru kartu vysti vasaros žiedai ir auksą baigė žmonės laukuose rinkti, kai mes pasiekėm pusiaukelę.

Pusiaukelę į triumfo arką, į užbrėžtą tikslą.

Mūsų jaunų sąnarių nesukaustė nuovargis.

Ne! —

Mūsų ugingos krūtinės nepaliovė plakusios pasiryžimu ir atkaklumu, bet mes sustojome pusiaukelyje apsidairyti, kur ir kaip veda kelias toliau.

Sustojome pasidžiaugti, kad likimas jaunatvės nepavogė ir dainos neišplėšė.

Džiaugsmo neaptemdė . . .

Ir leido mus išėiti į laukus. Žalia vasara pasidžiaugti. Beržo pavėsyje pasėdėti, širdį aukso gubomis paglostyti.

Paskui vėl mes grįžome iš lauko. Iš vasaros glėbio.

Sustojome petis petin ir tolyn. Tolyne senąja vaga.

Darbo vaga. —

Senuoju entuziazmu ir viltim. Juk kiekvienas žingsnis — arčiau prie triumfo arkos! Juk ateis vasara, geltonu auksu išbarstys laukus, papuoš beržą pakelyje ir —

mus papuoš. — —

Maža yra tokių vasarų. Bet yra.

Taigi, nuo pusiaukelės dar skardžiau turi skambėti mūsų daina ir karščiau plakti krūtinę.

Juk artinamės į didžiąją jaunatvės vasarą. — — —



...o Baltija nerimsta!

Kar. V. A.

Vakaruose

Vakaruose, ten kur kasdien gintaru lyja,
Kur šaltas vėjas kasdien bangose skęsta;
Tenai nerimsta mėlynveidė Baltija,
Nes priešas ruošia jai vergijos spąstus.

Neramiai blaškos mėlynakė Baltija,
Nes priešas ieško naujų barų ir teisių,
Bet mes nuvysim naują juostų giją —
Prie kranto žėrinčio rytmetį ateisim.

Neverkit jaunos melsvų marių sesės,
Nors ir kitais vainikais nori jus apmėtyt.
Mes vieškelius naujus į jus surasim —
Mūs žirgų kelias žaliais žilvičiais pažymėtas.

Kai saulė kelsis juodai apsilvilkusi,
Žaliais miškais nuskris skardus trimitas.
Mes eisim ten, kur mūs senai jau ilgisi,
Kur buvo tiek naktų ir vėl rytas švito.

Ir vieškeliiais žygiuos didingos voros,
Sužvengs žirgai prie bromo žalio,
Siūbuos miškai, pajuos tą dieną oras.
O mes mėginsim savo žvarbią dalią!

Paskutinė daina

„Ne sienos, bet geri kariai tvirtovę sudaro“.

Tamsu. Pušynas tyliai šnabžda... Varliukė nedrąsiai šokinėja... Puiki uodų muzika...

Aikštelė. Maža, krūmais apaugusi aikštelė. Sargas kiškutis pastato ausis. Klausosi. Kažkas išdrįso sudrumsti miško tylą! Laukia... Staiga prieš jį išlenda vienas, du, trys... ilga virtinė milžinų. Užpuolimas! Viens, du — nebėra sargo. Jis jau sargybos būste, pas viršininką...

Milžinai artėja. Štai vežimukų procesija, štai gurguolių virtinė, štai raitelių būrelis... Tačiau tyli, paslaptinga naktis slepia viską. Retkarčiais pasigirsta trumpos komandos:

— Stok!... Pirmyn!

Tai mėlynųjų pagrindinės jėgos. Pakeis jos avangardines dalis, esančias prieš keturis km. kontakte su raudonaisiais. Drausmingas, organizuotas priešas! Ir pėstininkai, ir kulkosvaidininkai, ir artilerija — visas pulkas artėja, o triukšmo nėra: vien trumpos, tylios komandos, vienos kitos šakutės brakštelėjimas, vežimėlio girgžtelėjimas ir vienas kitas neatsargus ryšininko smarkus sušukimas:

— Kuris čia būrys?... Kuri kuopa?... Kur būrio vadas?...

Mėnulis bailiai išlenda, apsidairo ir vėl slepiasi. Ar gi jis bijotų tikrųjų karių! Ne, štai ir jis pasirodo. Pamato gudrų, drausmingą priešą, slenkantį į apkasuose snaudžiančius raudonusius. Nusišypso ir, sužavėtas jaunuolių organizuotumu, tampa jų palydovu. Tik klausimas, ar tie jaunuoliai patenkinti šiuo momentu nekviestuoju kelrodžiu?...

Staiga miško tyla sudrumsta. Šūvis! Jo garsas — perkūno trenksmas į kario širdį. Vienas kitas prieš tai net buvo bepradedą svajoti apie Marytes ar Onytes, trečias — apie išsiilgusias, laukiančias pargrįžtančių sūnelių motinas, ketvirtas — apie Vilnių tupintį arą ir jojo nagų aštrumą... Šūvis! Visų viena mintis, visų rankos instinktyviai spaudžia ištikimąją kario žmoną — šautuvą; visi pasiryžę kiekvienu momentu sutikti priešą. Šūvis — tai ugnies kibirkštelė, uždeganti jaunuolio kraują, įtempianti jo

geležinę valią, jojo lankstų protą... Net mėnulis pasislepia. Išsigąsta taip smarkiai pasikeitusių jaunuolių. Jų raukšlėtos kaktos, užčiauptos lūpos, žybciuojančios akys sakyte sako:

— Neišdrįsk, niekše, su manim susitikti!

Net keista! Juk ir mėlynieji, ir raudonieji — tie patys draugai, tie patys poligono stovyklautojai! Bet ką rodo mėlynųjų fizionomija?... Tai tik kariui tesuprantama. Neveltui jis išstisus metus gyveno kariškoje atmosferoje, neveltui kasdieną girdejo du daug reiškiančius žodžius:

— Priešas! Tėvynė!

Vienas šūvis — rytų aro suplasnojimas, antras — vakarų teutono erzinantis grąšinimas... Užtenka to kariui lietuviui. Jis tučiuojau įsivaizduoja kovon šaukiantį prispauštųjų vilniečių trimtą, įsgirsta lietuviu klaipėdiečio riksmą, pamačiusio išsižijusio milžino nasrų didumą, nagų aštrumą... Užverda kariui kraujas. Akimis žaibus mėto, lūpomis tyliai Dievą pagalbos prašo, rankomis spaudžia ginklą... Viens, du — puls jis tėvynės spaudėjus, atstatys savo krūtinę prieš aštrų priešą durtuvą, prieš tai nevieną privertęs sušukti:

— Lietuvi kary! Pasiduodu tavo drąsai, liūto narsumui! Gėriuosiu tavo nepaprastu gyvenimu tėvynės, bet ne savo, idealais!... Aš nugalėtas, lietuvi!..

*

Aušta. Puiki miško paukštelių ryto giesmė. Klausosi jos pradedančios atbusti pušelės, klausosi jos ir baigią sušalti išeities riboj begulį mėlynieji... Staiga pasigirsta galinga ir malonesnė kariui giesmė — kulkosvaidžių ir lauko patrankų gaudimas. Tai puolimo parengimas. Po 10 min. prasidės pats puolimas. Mėlynieji jau pasirengę rimtai kovai. Seniai šautuvai užtaisyti, lengvieji kulkosvaidžiai parengti...

Dar trys... dvi, viena minutė beliko!... Raudona rakiet!

— Būry, užimk poziciją ant kalvelės prieš ažuolą! Pirmam skyriui vykdyt! — pasigirsta būrio vado, atsargos karininko griežta komanda.

Prasidėjo puolimas. Štai pirmas būrys jau kalvelėje. Atidengia galingą ugnį į priešą apkasus... Antras būrys keičia poziciją. Šaudo... Pirmas būrys vėl po vieną, po du puola pirmyn. Trečiasis, nepatenkintas, kad netenka pulti pirmam ešalone, laikosi netoli pirmųjų būrių.

— Šitas skyrius išvestas iš rikiuotės. Šalmus žemyn! — aiš

kūs tarpininko žodžiai užsiritusiam ant pat keteros skyriui, į kurią net trys prieš „Maxim'ai“ flankuoja.

— Ryšininkas šalną žemyn! — nauja tarpininko auka. Tačiau kova vyksta. Vieni pabėga, kiti šauda, o „Maxim'ai“ tik šaukia: Tu-tu-tu-tu! . . . Mirtis visiems, mirtis! . . . Tu-tu-tu-tu! . . .

— Tamsta leitenante, priešas traukiasi dešiniuoju sparnu, — praneša pirmo skyriaus skyrininkas būrio vadui. Šis šaukia ryšininką, bet veltui: tas guli šalną nusiėmęs, kojas atvertęs ir gana.

Prie pat vado guli grenadierių grandies grandininko pavaduotojas.

— Tamsta būsi I mas mano ryšininkas. Pranešk kuopos vadui . . .

— Būry, stok! — baigia būrio vadas ryšininkui įsakymą.

Pasigirdo, mat, pirmas trimitas. Staiga nutyla perkūniškas šautuvų ir kulkosvaidžių trenksmas. Mėlynieji jau stovi lyg po komandos: „Ramiai!“ Iš miško dar pasigirsta:

— Tra-ta-ta-ta! . . .

Tai kulkosvaidžio muzika . . . Paklydėlis!

Saulutė šypsosi. Išlindo iš poligono pušynų . . . Mažo, pilnus laukus karių. Štai pirma kuopa, štai dešinė už pušynėlio antra, o ten pamiškėj — rezervinė I mo bataliono kuopa. Vienas, du, trys išvestieji iš rikiuotės skyriai. O, kiek aukų!

Pasigirsta antras, terčias, ketvirtas — iš visų kampų skamba kariški trimių garsai, skelbią pratimo, paskutinio pirmosios paimamos stovyklautojų pratimo galą. Tai paskutinė daina! . . .

— Kariūnai, išeit! — pasako būrio vadas vyr. kurso kariūnas. Vienur, kitur pasirodo energingai žingsniuoją buvę kareivių viršininkai, P. L. P. Karo Mokyklos auklėtiniai. Meta jie turėtas laike pratimo oficiališkumo kaukes ir linksmai drožia pasiklaudyti autoritetingų divizijos vado, gen. Čapliko, ir kitų pratimo vadovų žodžių. O tuo tarpu jų valdiniai kareiviai renkasi į būrius. Šypsosi, pasakojasi savo įspūdžius. Patenkinti jie kariūnais vadais, kurie gražiomis komandomis, bet ne keiksmiais vertė juos pulti miškais, slėniais, kalvomis . . . Žiūri į nueinančius prie aukštų kariuomenės vadų . . . Ne vienas gal būt pavydi jiems . . . Tačiau jau nuskambėjo paskutinė daina, nuaidėjo paskutiniai trimių garsai. Pasirodo, neteko per ištisas tris savaites su tikruoju priešu susitikti. Veltui tiek karščiuotasi, tiek prakaito išlieta beuolant savuosius . . . Bet ne! „Jei dabar prakaito gailėsime, vėliau krauju atmokėsime!“

Žygis

Drąsiai drožiam kietu plentu,
Mūs krūtinės ne iš vario,
Jei kam mirti bus mums lemta,
Tai kitiems vartus atdarom.

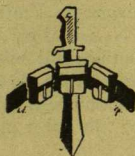
Mūsų kojos ugnį skelia,
Kraujas verda viduryje.
Ei, šalin visi iš kelio!
Mūsų žvilgsnio priešas bijo.

Kas pastoti drįs mums kelią,
Mes paleisim visą salvę,
Sulinguos žalia girelė,
Sudundės laukai ir kalvos.

Kur kasdieną rytas švinta,
Mes dar girdim raudą gailią;
Daug dainų tenai supinta,
Ten mūs ilgis brolių eilės.

Mes dar sykį nemiegosim
Ir nelauksim saulės kylant,
Tik ant kalno paneriuose
Mes prikelsime vaidylas.

Ir įeisim žingsniu tvirtu
Į šventovę Gedimino,
O kas kelyje pavirto —
Ainiai su pagarpa mini.



Taip žemė verda

Per raudoną padangę nuslinkdavo ružavai pilki debesiukai, kaip reti sudžiūvę, sušiuurę, nurudavę uogienojai, pilksvame poligono lauke. Saulės kraštas taip išdidžiai ir puikiai augsino pušų viršūnes, Neries vandenį. Rūkelis pakilo ir jo lengva, lengva srovė nusitempė, nusidriekė, lyg šilkinis moters šarfas, pamiškėje. Gulėjau apkase ir žiūrėjau į priekį, ką veikia priešai — mėlynieji. Per žiūroną ten pamiškėse įstebėjau tokias mažutes, kaip grybas bekyšančias, galvas ir besislapstančias už eglaičių žalių šakų bei pušų liemenų. Buvau būrio vadas. Apžvelgiau vėl savo išsitiesusį būrį, išdraikytoj žemės duobių virtynėį ir vėl įbedęs akis į tolį sekiau tolumą, tą nežinomą ir nesuprantamą. Tur būt, iš vakaro priešo priekiniai daliniai nori sueiti su raudonaisiais į kontaktą ar net pulti, nes pastebėjau trumpus perbėgimus, prisidengiant miškeliu, kalneliu, slėniu. Po valandėlės priešo vilnis išsipylė ant kalneliuko. Pasirodė raudona rakieta — ženklas ugšai paleisti.

— Į priešą lengvajį kulkosvaidį! keturi, dvi apkabos, trumpais smūgiais, ugnis! . . .

Pasigirdo eilė trumpų komandų. Ugnelė blykčiojo, šokinėjo. Balti dūmai kaip pakulos ilgais kaspinais driekėsi iš vamzdžių. Ilga, nuaidinti skubaus kulkosvaidžio muzika nutratėjo. Aš pažvelgiau į dešinį kuopos sparną ir pastebėjau ilgą virtynes nusitiesusių priešų šaulių, beslenkančių priekin. Pranešiau kuopos vadui. Pasirodė uždušęs pats kuopos vadas, įsitikino, kur mirgėjo priešų s. kulk. ir kur judėjo galvos vakaro prieblandoj.

— Pasiūsi vieną grandininką su penkiaus šauliais į dešinį kuopos sparną, išžvalgyti aną slėnį, miškelį, kalnelį . . .

Pakartojau įsakymą. Vėl sproginėjo petardos. Balti dūmai kamuoliais sukinėjos, kaip žalčiai draikėsi paviršiumi. Užpakalyje pašėlusiai drebino orą artilerija savo pragarišku balsu, ir dundėjo žemė, kaip nuo perkūno. Artilerijos parengimas.

Lelijavo rusva padangė. Šiureno vėjas medžių šakas. Ūbavo toli, toli pelėda. Klegėjo kulkosvaidžiai, šautuvai dundeno, artilerija drebino orą savo pasiutusiu ūžimu. Pabūklų garsas nusidriekęs tolyn per miškus atrodė, kad ten toluomoje prie Kaučo Nemuno pakrantėje dingdavo.

Priešas vėl slinko artyn.

Aš išsiunčiau grandininką su penkiais šauliais.

Grandininku galima buvo pasitikėti. Tvirtas, aukštas, plačią pečių, lino žiedo akių lietuvis, karštas ir širdingas kareivis. Jis pakartojo mano duotą įsakymą ir paskutinius žodžius dideliu tvirtumu nuo savęs pridėjo:

— Aš padarysiu visa, kas nurodyta statute, kad tik sužinotčiau, kas dedas dešiniame kuopos sparne. Mes nesiduosime čia, kad patektume į nelaisvę, kaip į sūrmaišį.

Grandininkas pradingo vakaro prieblandoje, baltame kaip pienas rūke. Aš sekiau tolumą, galvojau apie išsiųstuosius. Po valandėlės išgirdau miškelyje, už 15 mtr. užpakalyje savęs, vyrišką balsą:

— Gulk! Priešas pastebės!

Moteriškas balsas atsiliepė:

— Aš negaliu, aš negaliu... Rasa tokia didelė, aš sušlapsiu suknelę.

Aš atsisukau. Prie manęs su durtuvu rankoje priartėjo grandininkas. Užpakalyje jo krūmeliuose mirgėjo vasarišku paltuku apsirengus liekna moteris. Aš iš nustebimo išsižiojau.

— Aš išžvalgiau ir turiu belaisvę, — raportavo man grandininkas.

— Atvesk!

Pasirodo moteris.

— Po velnių. Žmogau! — sušukau.

— Prašau leisti pasakyti, — teisinis grandininkas: — juk apklausinėjimas apie priešą atliekamas ir iš civilių...

Aš susimąščiau ar jis tyčia atvedė tą moterį, ar tik per nesusipratimą. Pažvelgęs į jos veidą riktelėjau: — Irena! — Ji atsigavo. Aš pamačiau, kaip ji tyliai sudrebėjo. Tai buvo mano mokslo dienų draugė Irena.

— Eik čia į apkasą, eik!

Ji išoko į apkasą. Galvojau aš ar pranešti kuopos vadui apie belaisvę, nes jis turėjo žinoti. Bet, netikras karas... Jos mėlynos lino žiedo akys sužibėjo ugnim, degdama pykčiu ji kalbėjo:

— Nubausk tą žioplį. Aš išėjau pasivaikščioti, užsižiopsojau į puolimą žiūrėdama, o čia durtuvais ginkluoti šeši vyrai... Net išsigandau...

Veidą savo apdengiau pykčiu, bet širdyje žėrėjo džiugesys. Irena mano mokslo dienų draugė. Aš ilgai klausinėjau ją. Mes

šnekėjomės. Žiūrėjau į jos rusvas lūpas, mėlynas akis, į tokią pat standžią, jauną, kaip anuomet, krūtinę. Atsiminiau pavogtus bučkius nuo tų lūpų, tą krūtinę pilną ugnies, kurią prisispausdavau prie savosios. Atsimenu anuos senus vakarus klebonijoje, kai ūbavo pelėda, lakštingala čiulbėjo. Irena tada buvo mano, kaip ir juoda žemė, prie kurios mes vakarais prisigūžę slinkdavome į prieblandą; į juodą nežinią. Tada ji vasarodavo pas parapijos kleboną, o aš būdavau tenai mėgiamas svečias. Atsiminiau tas studentavimo dienas, tokias pilnas romantikos ir svaigulio. Atsiminiau, rodos, vakar aš jai kalbėjau apie laimę, kad man mokslas einasi sėkmingai ir ateityj mes galėsime būti laimingi. Tada vakarai buvo juodi kaip aksomas. Ir viena vasaros diena praslinko prieš akis tokia gyva, kai buvome juokais nuvykę padėti suvežti klebonui raudonųjų dobilų. Tokia saulėta, kaitri tuomet buvo vasara...

Sproginėjo petardos, dundėjo žemė, tarškėjo, klebeno sunkieji kulkosvaidžiai. — — —

Jau prieš tris metus mane sykį pakvietė seniukas klebonas Irenos vestuvėms su vienu aukšto rango valdininku. Jos vestuvėse nebuvau. Ir pirmą kartą po tiek daugelio dienų mes vėl drauge.

Ji daug man kalbėjo. Bet moters žodžiai juk tokie trumpi ir laikini, kaip lietaus lašai. Jos krūtinė vilniavo. Ji drebėjo.

— Šalta? — paklausiau.

Aš prislinkau ir prispaudžiau prie savęs degantį kūną. Į padangę pakilo raudona rakieta, ir šaudymas nurimo. Žmonėms leido ilsėtis. Viskas nurimo. Irena drebėjo, jaudinoš, o mėlynos akys kaip ežerėliai blykčiojo. Tos lūpos buvo tiek arti, aš pasilenkiau ir pasiekiau. Susimąsčiau: seniau jos buvo be gundymo, o dabar... Tas pačias rusvas lūpas jau bučiuoja kitas... Irenos vyras... Bet po valandėlės ta gimtoji žemė vėl buvo sava ir miela. Buvau laimingas ir prisiminiau laimingus vakarus, besidriekiantį mėnulį baltame debesiukų šyde... Irena šnibždėjo man, kad ji nuvykstanti į kleboniją, mėgstanti svajoti. Retkarčiais ją apimęs liūdesys, ilgesys manęs. Ji spaudžianti prie širdies tuos medžių liemenis, po kuriais mes kalbėjome. Ji spaudžianti savo krūtis prie tos žalios vejės ten, kur buvome mes kartu...

Ji padariusi tą žygį kitų verčiama, prieš pat mūsų laimę, nes

prieš mane buvęs jau veik baigtas darbų sunkus kelias, jau man buvę atdari vartai... Irena šnibždėjo man, kad aš už keletos mėnesių būsiąs laisvas ir laimė man esanti prieš akis. Ji girdėjusi, kaip aš sėkmingai ėjęs per visus gyvenimo sunkumus ir mačiusi egoistiškų draugų iškrypusius nuo pavydo veidus. Mes turėję laimę taip arti, prieš pat gyvenimo vartus. Ji kenčianti, liūdinti.

Raudonas dangus vėl kraujavo. Ties lieknų pušų liemenimis pasirodė balzganai juosvas Neris.

Vėl klegėjo kulkosvaidžiai, tarškėjo šautuvai, dundėjo patrankos. Prasidėjo puolimas. Pasirodė danguje gelsva rakietas. Lyg raudoni stulpai ėmė plėstis į padangę. Pasirodė saulės kraštas. Šiureno vėjas pušų liemenis.

Šnekėjo kulkosvaidžiai, skardeno šautuvai, drebino orą artilerija.

Palengva Irena nuslinko namo.

Praėjo keletas rūščių ir linksmy dienų. Girdėjos komandos: ... „Ki 45! ... Ko 23! ... Taikiklis juodas! ... Teisingai! ...“ — Taip slinko laikas palengva su karštais saulės spinduliais. Maisės dulkių debesys, ūturiavo pušelės. Dundėjo artilerija, klebena kulkosvaidžiai. Bet šį kartą šaudė „gyvomis kulkomis“. Aš sekiau ant kalniuko s. kulk. kulų kritimą. Pasigirsta ilgas tarškėjimas kulkosvaidžių ir paskui nustojus garsui dulkių stulpečiai, lyg iš ugniakuro kraterio prasiveržia, lyg žemė verda. Artilerija išplėšia ilgus smėlio debesis. Patrankos dunda ir dunda, skardena mišku. Taip lyg žemė verda, kilsta smėlio klodai į viršų. Aš sekiau per žiūroną kulų kritimą. Štai vienu momentu subaltavo ilgas liemuo smėlio kalnelyj. Smėlio liežuviai ties pat baltuoju liemieniu, o kulkosvaidžiai vis tarškėjo. Viena, antra, trečia sekundė, — kulkosvaidžiai vis tarškėjo. Baltas liemuo vis artyn ir artyn... Kulkosvaidžiai nustojo. Bet dar sekundė, o liežuviai vis dar kilo aukštyn, o tarp jų sukinėjos baltas liemuo. Paskui nežinomoji lyg paukštis pašoko, suplasnojo, išskėtė rankas. Ir mačiau per žiūroną, kad balto liemens rūbus kuteno vėjas. Vis dėlto ten už pusantrą kilometro gulėjo nukauta ar sužeista moteris. Aš įstebėjau; lyg gulėtų į saulę atgręžtų veidu. Mes nuėjome į kulų kritimo vietą.

Ten Irena... Viena jos akis buvo pusiau pramerkta, musės buvo apstojusios veidą ir gerė garuojantį karštą kraują, besiveržiantį per lūpas. Ji vilkėjo baltus vestuvių rūbus. Ties krūtimis

*
* * *

Gedulo šydas Lietuvą juosia.
Kerštas lietuvy slibinu rangos.
Liūdi vergijoje Panerio uosiai,
Šėlsta Neries laisve spindinčios bangos.
Teisingas pasauli!
Gražinki mums Vilnių — mūs džiaugsmą, mūs saulę,
Gražinki mums motiną mūsų — Vilniją!
Mūs gyslos ir kraujas su Vilniū susiję.
Jei nēr teisingumo — laimės kalavijas...
Lietuvis už Vilnių numirti nebijo.
Marija, Marija, skaisčiausia lelija,
Aušros Vartų Perle, mūs Vilniaus globėja,
Per amžius lietuvi guodei ir mylėjai;
Tai vesk jį į Vilnių — garbės karaliją, —
Lietuvis už Vilnių numirti nebijo!...

raudonavo kraujo latakai. Aš suklypau ties tuo liemeniu, rodos, ji dar pravėrė lūpas, kertelėse lūpų lyg sukosi skausmas lyg mirštis. Kas pažins? Viena akis buvo pusiau pramerkta. Aš pastebėjau joje lyg šikšnosparnius, beskrendančius tamsioj vakaro prieblandoje, seną, ažuolą tokį žalią, stiprų. Jos akyje įstebėjau aksominę juodą naktį ir ten siuvo šikšnosparniai karpydami orą. Sanitarai ją nunešė.

Mes šaudėme vėl, perkėlę ugnį į kitą kalnelį.

Vėl suklegėjo kulkosvaidžiai, šokinėjo juodi liežuviai. Sušnekėjo antrosios kuopos kulkosvaidžiai, jie sutelkė ugnį ten, kur smėlyje raudonavo kraujas.

Vėl klegėjo, šnekėjo kulkosvaidžiai, dundėjo žemė, smėlis iššokdavo ilgais botagais į viršų, šokinėjo iš žemės. Artilerija dundėjo.

Aplink taip verda žemė....

Aš lauksiu...

Kauno stotis.

— Šiauliai—Joniškis—Ryga traukinys išeina!

Kilo užesys... Triukšmas... Varstėsi vagonų durys.

Perone trys kariūnai spaudė joms rankas. Nepamiršt žadėjo... Žadėjo laiškus rašyti.

— Važiuojam!

Garvežys suriko: — Pastūūūmk! Ir dejuodamas: — Uh, kap sunku! Uh, kap sunku! — nutiesė Nemuno slėniu ilgą pilkų dūmų juostą.

Nuo perono siuntė bučkius. Nosinėmis mosavo... Mosavo... Sustojusios žiūrėjo... Ilgai žiūrėjo į tolstantį traukinį. Gaila buvo... O gal tik liūdna.

— Pagaliau! Bent kartą! — atsiduso vienas trijų kariūnų — Vladas.

— Ko dūsauji, lyg mylimąją palaidojęs? Ar gaila tų baltasnapių miesto dukterų, o gal poligono dulkių? Atvažiavęs viską atrasi. Nepabėgs! — Ramino Juozas.

— Dabar galvok apie saulės ir vėjo išbučiuotus veidus, apie ilgas kasas... Rankoje grėblys, — stengėsi vaizdžiai pasakyti Jonas.

— O krūtinėj — skaidri širdis!

— Kam naujiena, tegul tas ir galvoja. Aš jas labai gerai pažįstu. Tai idealiausias mūsų tautos moterys. Jei turėčiau galių mybės — aš jas visas išbučiuočiau.

— Turėsi 18-ka dienų atostogų. Galėsi visos parapijos mergas išbučiuoti, — ramino Juozas. O dabar einam keliautojų pasišiūrėti. Kelionė bus linksmesnė.

— Kas dar nematė — tegul žiūri. Pagaliau — vaikų darbas.

— Senis! — abu sutartinai atsakė ir išėjo į kitą kupe.

Vladas atsisėdo prie lango. Atidarė... Vėjas, surinkęs šieno ir žydrinčių gėlių kvapus, įmetė į vidų. Šie griebė jam kažkur už gerklės, už krūtinės. Ir jam taip gera, gera... Pro šalį bėgo javų laukai, aukštais medžiais apaugusios sodybos. Jis žiūrėjo ir gėrėjosi... Viskas taip artima, malonu...

— Radviliškis!



Kur bėga Šešupė...

VI. Palinausko foto

Vladas spaudė Jonui ir Juozui rankas. Šie linkėjo jam linksmai praleisti atostogas, dalgelį pavalioti, raudonveides išbučiuoti ir vėl grįžti prie seno darbo su naujom jėgom.

Nuo Pašušvio sodžiaus, iki Galulaukių miško, tęsiasi ilga, plati Pašušvio lanka. Jos vienas šonas remiasi į vieškelį, o kitą plauną Šušvės vandenys.

Lankoje vasara jau nužaliavo. Su skambančiais dalgiais. Su mergaičių dainom. Liko tik tamsiai žali, lygiai sužėlę atolai.

Anapus vieškelio rugių laukas, ežėmis suraižytas. Laukas didelis. Net už Katmilžio nueina. Viso sodžiaus rugiai — visų metų duona.

Ir ten — dirvoje vasara jau geltonuoja. Su rugių varpomis. Su skujiniais kviečiais. Kiekviename rėžyje skamba dalgiai. Klykauja Onos, Marės. Liejasi prakaitas. Ir taip nuo ryto, ligi vėlaus vakaro. Dirbančių veidai paraudę: saulės ir vėjo išbučiuoti. Iš atlapotų krūtinių veržiasi daina ir slenka rugių varpomis, sužėlusiu atolu. Kiekvienam žiedeliui, ar lapeliui ką nors pašnibžda, pasako. Ir vėl toliau slenka.

Keliuku važiavo bernas su merga ant šieno vežimo. Ir jiem kažką pasakė. Bernas nusikvatojo. Merga suklykė... Vežimas ant šono...

Maraškų rėžyje keturi dalgiai kerta. Trys samdyti, ketvir-

tas — jų pačių bernas ir Onutė — Maraškų vienturtė. Ji vilkėjo balta nažutkėle ir juodu sijonėliu. Margaspalve skarele susirišusi galvą. Tie apdarai labai tiko jos paraudusiam veidui. Ir graži gi buvo . . . Vienturtė. Užtat ne viena merga jai pavydėjo.

Nors dar tik 18-ta vasara jai šypsojos, bet jau suspėjo ne vienus piršlius atsakyti. Tėvai priešinosi. Vertė tekėti. Norėjo dar gyvi būdami aprūpinti. Bet ji . . . Laukė kažko. Sakėsi norinti dar pamergauti.

Sustos bernas dalgio pustyti ir atsigręžęs žvilgters, kur Maraškų vienturtės žybčioja atlapota krūtinė, raudoni veidai. Ji jautė, kad kelios dešimtys bernų akių ją seka. Jautė, kad kaista veidai. Dar sparčiau rinko rugių saujas, rišo pėdus ir vėl linkčiojo. Darbininkė buvo.

Vieškeliu nuo stoties atrieda brikelis, sukeldamas dulkių debesį. Pro dulkes matosi Rimkų sarčio balti karčiai.

— Žiūrėk, kaip tas Rimkaus sartis išrietęs sprandą. Lyg vežlankis. Tur būt, Stasius parsiveža vasaroti brolių. Pats senis juo bijo važinėti. Vaikam tik laiko. Mat, senį jau ne kartą nesiojo, — kalbėjo Maraškų bernas, žiūrėdamas į kylančias dulkes.

Bernai sustojo kirtę. Išmeigė į žemę dalgiakočius ir pustyklėmis barškina apdilusių dalgių šonus.

— Tai arklys! . . .

Onutė nugirdusi tas kalbas iš džiaugsmo net pašoko. Nustraukė nuo akių plaukus. Nusišluostė prakaitą. Norėjo kažką sakyti, bet jos krūtinė užspringo žodžiai. Lyg rugių pėdas kuiliamos mašinos gerklėj.

Kitam režyje:

— Pasibaigs tau pyragai, — kalbėjo bernas kaimyno sūniui, kuris dažniau Onutę pašokdindavo, dažniau jai nupirkdavo saldainių: — žiūrėk, kas parvažiuoja.—Ir pustykle parodė į riedantį vieškeliu brikelį. Pavydėjo . . .

— Kas parvažiuoja, tas ir vėl išvažiuos, — atsiliepė apkaltėtas: — Mergos neišveš.

Palaukęs:

— Ne jam ji tikusi. Jis mokytas, o ji . . .

Norėjo sakyti tokia pat, kaip ir aš, bet prisiminė, kad ji baigusi Radviliškio vidurinę mokyklą. Nutilo ir užsivertęs ant pečių dalgį nulingavo naujos pradalgės varyti.

Vlado akys slankiojo lankoje sužėlusiu atolu, rugių varpomis ir sustojo prie dailiai nuaugusio liemens. Tai ji . . . Onutė . . .

Jos veidas dar labiau paraudo. Rugių pėdas smarkiau sukinėjosi rankosė. Ji žino... Parvažiuoja jis... Vladas. Su kuriuo pernai vasarą pievas išbraidė, šilus išvaikščiojo, kuris daug kartų jai sakė: myliu, myliu!

Brikelis įriedėjo į žaliojo sodžiaus alėją. Aukšti sodybu mėdziai lyg sveikino linguodami. Apkerpėję langai žiūrėjo. Ant kelio, smėlyje višta tvarsėsi. Išgąsdinta užšoko ant tvoros. Sukadakavo. Ant tvoros miegojęs katinas tingiai praplėšė akis. Iškėlė kuprą. Ir stebėjosi. O baltas diržas visiems akis spigino.

Buvo šventadienis. Žolinė... Sodžius lėtai ruošėsi vasarui, nutiesdamas į rytus ilgus šešėlius. Nuo balų ir vandenių kilo balzganas rūkas, kuriame nardė klykaudami naktiniai paukščiai.

Maraškų kieme valso garsais rėkė tampoma armonika. Vyrai mergas suko. Pusberniai seiles rydami, parėmę tvoras nosis varvino.

Onutė su kaimyno dukterim seklyčioj kalbėjosi. Jos krūtinę draskė ilgesio jausmai. O jo vis nebuvo. Jis sėdėjo sode ir žiūrėjo į sunkios tylos prislėgtą vakarą. 12-kos metų sesutė obuoliais jį vaišino. Obuoliai dideli, gražūs... Alyviniai.

Pakuonėmis nusibraukė rasa, kaip mažo geležinkelio bėgiai. Ji ėjo labai tyliai, nuolat žvalgydamosi. Paskendo pilkame rūke.

Vladas nė pats nejuto, kai peršoko per tvorą ir ėjo nubrauktu rasos ruožu prie Šušvės. Kur susikuprinę seni gluosniai, kur klykaudami paukščiai nardėsi pilkame rūke.

Susitiko ant Šušvės kranto, prie krūmų. Ten pat, kur pernai... Papūtęs vėjas sujudino alksnių šakas. Šakos glostė jų susiglaudusias galvas. Jai rodėsi, kad jis jau ne tas Vladas, kuris buvo anksčiau, bet kažkoks kitas svetimas. Bet ne! Tas pats veidas, tos pačios lūpos su kampiukais. Tos pačios didelės, mėlynos akys. Jos slinko vis arčiau ir arčiau ir lūpos su kampiukais palietė užkaitusius veidus. Onutė drovėjosi. Tačiau širdis ugnimi degė. Ji drebėjo... Drebėjo, kaip lapas vėjo pučiamas. Glaudėsi prie jo. O jis ją šildė.

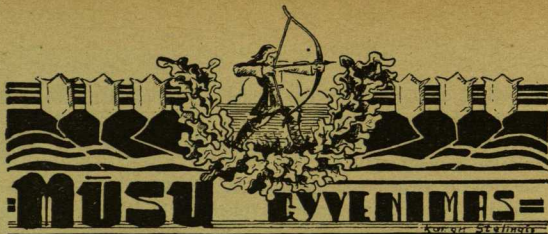
— Kada išvažiuosi?

— Po poros dienų!

— Taip greitai?...

— Po mėnesio vėl sugrįšiu... Jau leitenanto uniformoj.

— Aš lauksiu...



VĒL VIENA KARIŪNIŠKA ŠIRDIS NUSTOJO PLAKTI

Šių metų liepos mėn. 23 d. Dr. J. Basanavičiaus vardo Karo Ligoninėje, ilgai sirgęs džiova, mirė jaunesniojo kurso kariūnas Justinas Lapinskas. Žiaurioji liga kolegą Justiną sugriebė, galima sakyti, vos įstojus jam Karo Mokyklon — 1933 metais.

Kariūnas Justinas Lapinskas gimęs 1913 metais Zarasų apskrityje, Dusėtų valsčiuje, mažame Abelynės vienkiamy. Tėvai — ūkininkai, turi 11 ha žemės. Didžiojo karo audrose išaugęs, Justinas 1922 metais įstoja į Dikmonių pradžios mokyklą, kurią baigia 1925 m. pavasarį. Tais pačiais metais išlaiko egzaminus į Zarasų Aukštesniosios Komercijos (tuomet dar vidurinės) Mokyklos pirmąją klasę ir 1925 metų rudenį pradeda mokslą. Būdamas trečioje klasėje įstojo skautų organizacijon, kurioje darbavosi iki 1932 metų pradžios. Užėjus sunkesniems laikams, kad per daug neapsunkintų savo tėvelių, Justinas tęsdamas mokslą gan dažnai verčiasi pamokomis. Pagaliau 1933 m. birželio mėn. 13 dieną Justinas baigia minėtą Mokyklą ir tais pačiais metais stoja Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklon, kurion buvo ir priimtas. Tačiau galingoji graužolė mirtis pamylėjo jaunaskruostį kariūną ir po dvejeta metų jį amžinai išskyrė iš mūsų skaitlingų eilių.

Pažymėtinas Zarasų Valdžios Aukšt.



A. a. Just. Lapinskas,
stojant Karo Mokyklon

Kom. Mokyklos Justinui išduotas atestatas. Iš 15 bendrojo mokslinimo dalykų ir 8 specialiųjų dalykų — visi penketukai (labai gerai)!

Nemažesniu stropumu kariūnas Lapinskas būtų pasižymėjęs ir garbingoje kariškoje tėvynės meilės Mokykloje, bet...

Liepos mėn. 25 d. apie 18 val. trys salvės prie a. a. kariūno Justino karsito duobės A. Šančių karių kapuose amžinai atsisveikino ginklo kolegą, nesulaukusį didžiojo triumfo — Mokyklos baigimo — dienos.

Ilsėkis, brangus kariūne, Justai, Lietuvos vargų žemėje, kurią mes gyvieji plieniniu ryžtumu, drąsa iki paskutiniųjų visuomet ginsime!

TRAGINGAI ŽUVO INŽ. KAR. ASP. ALF. KLYGIS

Šių metų rugpiūčio mėn. 28 d. 19 val. 10 min. Karo Ligoninėje mirė per lėktuvo avariją sunkiai sužeistas karo aviacijoj atliekęs stažą kar. aspirantas inž. Alf. Klygis.

Avarija įvyko tą pačią dieną Garliavos valsč. ties Jonučių km., kar. asp. Klygiui skrendant kartu su mok. lakūnu Kostu Butavičium. Pastarajam su-
laužyta koja, tačiau atrodo, kad gyvybei pavojus negresia.

Plačiau apie a. a. kar. asp. Klygį bus kitame numeryje.

KARO MOKYKLA ŠIAULIUOSE 10 : 4

Š. m. birželio mėn. 8—9 d. d. Karo Mokykla turėjo dvi futbolo rungtynes Šiauliuose. Pirmą dieną žaidė prieš Šiaulių „Makabi“, o antrą dieną prieš Š. Š. „Sakalą“. Žiūrovų per abiejų rungtynes buvo virš 1500.

KARO MOKYKLA—Š. „MAKABI“ 8 : 1 (5 : 0)

Birželio 8 d. Šiauliuose „Makabi“ aikštėje, esant gražiam orui, Karo Mokyklos komanda susitiko su vietine „Makabi“. Rungtynės davė labai gražų rezultatą 8:1 Karo Mokyklos nau-

dai, „Makabi“ kėda dėjo visas pastangas, kad nors garbės golą įmuštų. Tas jai pavyko tik antrame kėliny. Bendrai reikia pasakyti, kad Karo Mokyklos komanda visą laiką žaidimą išvedė iki galo kuo puikiau.

KARO MOKYKLA — ŠIAULIŲ ŠAULIŲ „SAKALAS“ 2 : 3 (1 : 0).

Antros rungtynės toje pačioje aikštėje įvyko tarp virš minėtų kėdų. Rezultatas, kaip rodo, rungtynes laimėjo Š. Š. „Sakalas“, bet rungtynės kalba visai kė kitė. Karo Mokyklos kėda buvo visiškė persvaroj, ypač pirmame kėliny, tik dėka netaiklių šūvių K. Mokyklos puolimo Š. Š. „Sakalas“ išvengė pralaimėjimo. Antro kėlinio gale, kai Mokykla turėjo 2:0 savo naudai ir gynimas nebekreipė dėmesio į priešė puolimą, „Sakalas“ iš toli atskirais prasiveržimais pasukė net 3 golų. Po to nors Karo Mokykla užspaudė, užpuldama „Sakalo“ vartus, bet rungtynių pabaiga nedavė rezultatų pagerinti. Karo Mokyklos kėda šiose rungtynėse žaidė galima sakyti parodomąsias rungtynes, o ne dėl rezultatų. Bendrai žiūrovų tarpe Karo Mokyklos kėda Šiauliuose parodė gražų, drausmingą, energingą ir kombinuotą žaidimą.

Kar. V. S. V.



Šiauliuose

IŠ KARIŪNO DIENORAŠČIO.

Birželio 19
Trečiadienis

Išvažiuojame į pulką stažo atlikti. Susirinkau visus statusus ir dar katekizmą vakar nusipirkau. Sako, kad viso reikėsią kareivius mokinti. Kažin kodėl stažo atlikti važiuoju su pilna drąsybės krūtine. Esu kone tikras, kad mane pavaldiniai klausys. Užsiauginau ūsus, pakartojau statusus, prieš veidroді išmokau rūstų veidą padaryti — gyvas autoriteto idealas!

Truputį neramu, kaip ten pulke bus su kulinarija. Visi zvanija, kad šiandien paskutinį kartą valgėm kotlietus. Esą pulke nėra tau Birutės, o virėjai nesipeckioja tokiais niekais. Gausi be kono ir amen. Kotlietus, sošą, kompotą esą reikia užmiršti, kaip pirmąją meilę.

Pagyvensime — pamatysime. O šiandien du kotlietus suvalgiau ir du į kuprinę įgrūdau. Mirktelėjau Birutei ir kelionėje pilvas nejaus, kad mokyklos virtuvė liko taip toli, toli...

(Vakare)

Paspiaudė, paspiaudė Stefensono išradimas į dangaus mėlynę, praūžė pro žalias pievas ir nokstančius rugių laukus, ir mes paskyrimo vietoje — Mariampolėje. Mislinau, kad stotyje mus patiks su orkestru ir bažnytinio choru, bet... provinciją dar ilgai reikės mokinti mandagumo.

Kukliai dainuodami pražygiavome miestą ir pulkan pataikėm kone paties pietums.

Per pietus įvyko didysis paskirstymas — dalį mūsų, jų tarpe ir mane, likimas nutrenkė į Vilkaviškį, kiti liko Mariampolėje.

Vilkaviškiečius atleido į miestą, nes išvykimas buvo numatytas tik vakare.

Išvaikščiojome skersai ir išilgai visą Mariampolę. Šešupėje kojas nusiplovėm.

Birželio 22
Šeštadienis

Važiavome į Vilkaviškį baisiai nesmandriai. Kad pulkas nesuapsprato mums duoti tax'į, tai bent gurguolių galėjo nepagailėti. O dabar buvo tokia spūstis, kad collega Kūosa kraujais ėmė pro nosį purkšti, o aš į miltus sumaliau Gabrusės fotografiją. Tai ne juokai, dvasios stiprybės netekti!...

Birželio 27.

Ketvirtadienis.

Gavome mokinti naujokus. Visokių mokslų. Ir geografijos ir topografijos ir rikiuotės, žodžiu — pulke laiko mus labai išmintingais sutvėrimais.

Turėjau šiandien lietuviškos istorijos pamoką. Apie valstybės kūrimąsi išklumočyti. Je, ištempiu prabočius iš didžiųjų girių, meškų kailiais apvilkau, paskui karalių, karaliukų priveisiau ir galiausiai iš dangaus galybių nukėliau Mindaugą, karaliukus išmarinome su grabnyčiomis ir peiliais. Rosdosi, nuo pat širdies gelmių norėjau išguldyti naujokams senovės mokslą.

Na, mislinu, dabar reikia paklausinėti. Žiūrėsime ar pataikė nors vienas grūdas derlingon žemėn. Pasižiūriu į sąrašą ir šaukiu. —

— Jaunas kareivis Atpočaitis! — Nesatsiliepia. Laukiu ir girdžiu, kai klasės gale šnabžda:

— Jonai, bijok Dievo, kelk! Tave šaukia!

Ir rūpestingasis kaimynas taip purto Atpočaitį, tarytum norėdamas piktą dvasią pro gerklę išvaryti.

Pagaliau Atpočaitis atsistoja, bailiu žvilgsniu permeta mane ir sako:

— Aš jaun. kareivis Atpočaitis!

— O ko miegi? — klausiu.

Tyli. Žvalgosi į draugus ir graibstosi už suolo. Tarytum į vandenį įkritęs.

— Kad tamsta skyrininke taip gražiai kalbėjote, o mano toksai charak-



Poligone. Pačių išpuoštam palapinių rajone laisvu laiku

teris, kad kalbų beklausydamas užmiegu. Bažnyčioje per pamokslą dažnai užsnūstu. Toksai charakteris, — Aiškinasi lyg paskutinio teismo dienoje Atpočaitis.

Ką darysi? Ar bausi? Žinoma, kad ne. Pestaloci irgi taip nedarydavo. Du kartu pašluos be eilės, o aš kitą pamoką pavartosiu aiškinamąjį klausinėjamąjį mokymo metodą. Sako, šis mokymo metodas tuo geras, kad niekas per pamoką neužmiega.

Liepos 2 Antradienis

Į vakarinį pasivaikščiojimą kariūnai neina. Kareivius veda jų tikrasis būrininkas.

Šiandien itin gražus vakaras. Saulėlydžiai dar neužgeso ir dangus liepsnoja lyg aštuoniolikos metų mergužėlės veidas. Kažin kur toli girdėti sutartinė. Pro atdarą kazemato langą skverbiasi

jazminų kvapas ir maloniai glosto krūtinę, nes collega Bertašius nusiplovė kojas. Šiaip gi visas jazminų krūmas rausta prieš Bertašiaus kojų aromata.

Kareiviai sprindžiuoja po lygią aikštę ir retkarčiais daina nuskamba topolių viršūnėmis. Girdėti komandos.

— Aplink!...

— Palikti!... Trauk velniai, kairysis sparnas nepakelia kojos! Prisiekiu visu pragaru, jei dar...

Vėl:

— Aplink!... Palikti... Kad jūs pagestumėt! Ko vidurys trypia, lyg alaus prigėres!...

Būrys artinasi į tvorą ir katastrofa atsidūrti į betoną jau ant nosies.

— Aplink!...

Susimaišo koja. Trepsi būrys, lyg avelės ant ledo. Tačiau —

— Maarš!...

Būrys apsisuka. Lyg malūnas vėtroje.

Paskui vėl per visą aikštę skamba ruošiamos komandos, su ilgiausiais komentarais. Visi peklos gyventojai alfabeto tvarkoje iššaukiami. O mums viskas įdomu. Išmokti gerai komanduoti — stažo tikslas.

Liepos 6 Šeštadienis

Buvo batalione šokių vakaras. Priesirinko panų, lyg mūsų ant naujai išimto medaus. Ale visokių. Ir plonų ir storų ir gražių ir špėtnų. Kiaurą vakarą ieškojau ką nors panašaus į Gabrusę. Neradau. Jei jau akys mėlynos ir eisena atitinka, tai nosytė ne tokia, kad galėtum pažūrėjęs heksametru eiles rašyti. Taip apie vidurnaktį nusprendžiau, kad Gabrusė yra tik viena ir ne Vilkaviškyje, o Kaune.

Pamažu, pamažu išslinkau iš vakaro ir . . . į bataliono vado agurkus. Pripratau aš prie jų, ir mėnesėliui pratekėjus nerimsta krūtinė. Jauna siela veržiasi prie žalumynų. Prie gėlių su agurkiniais žiedais.

Na, jei kada sučiups, tai prirašys prie atestacijos: „Mėgsta daržoves“.

Kar. Šidlauskas

PASKUTINIS SEKMADIENIS POLIGONE

Liepos 14. Jaučiama kažkokia iškilminga nuotaika. Tai paskutinis sekmadienis šiais metais poligone. Įvairių ginklų rūšių kariai, atlikę jiems skirtus uždavinius smėlėtuose laukuose, netrukus turi grįžti vėl į savo dalis, į kamatus. Trijų savaitžių laikotarpis prabėgo greit. Kaip vanduo Neryje.

Kiekvienas namo nešis kuprinę, kasdieninę savo draugę. Galvoje — žiūnių багаžas. Smėlėti poligono laukai vietoms upeliais išraižyti, klampoti raistai, plikos aukštos, sausų pušų kvapas. Viskas išbraižiota, apkasais išmarginta. Dabar reik palikti iki kitų

metų. Kiekvienas jaučia, jog atliko savo pareigą ir mokės, reikalui esant, ginti savo tėvynę.

Visi grįžta užgrūdinti, poligoniško vėjo išglamonėti, saulėje nudegę.

Po pietų. Gale barako verkia armonika, miklių kareivio pirštų glamonėjama. Jos garsai skrieja Neris skardžiais ir pranyksta melsvose bangose. Viršuje krykštuoja žuvėdra. Aplinkui muzikantą sustojęs klausosi būrys karių. Toliau girdėti sutartinė.

Prie kalnelio pušaitėmis apaugusio pristatyta eilės suolų. Prie jų grūdosi svečių virtinės ir kariai. Viduje aikštelės mikrofonas. Šiandien radio transliacija iš poligono. Žmonės grūdasi arčiau, kad galėtų geriau girdėti karius, kurie moka gražiai juos pralinksinti.

— Šiandien bus transliuojama iš visų keturių stovyklų — prabyla pulkininkas, kariuomenės pusvalandžių vedėjas.

Taip ir seka iš eilės pirma, antra . . . Sutrata kulkosvaidis, šautuvų šūviai taikydami į taktą orkestrui. Orkestras groja maršus. Visą nustelbia gražios karių dainos. Visa muzika susilieja į vieną bendrą harmoniją, plaukia miškais, skardžiais, paupėmis ir į visą radio pasaulį.

Čia laukininkas kareivėlis skaito laišką savo namiškiams. Nuo jo neatsilieka ir žemaitis, dzūkas. Kiekvienas nori nors radio bangų pagalba pasikalbėti su savo namiškiais, papasakoti apie įdomų poligono gyvenimą, bet ne pasiskųsti.

Kariūnai, nors ir išskirstyti po įvairias kariuomenės dalis, susirenka į būrelį ir traukia dainelę, kad net mikrofonas dreba. Jų dainoje jaučiama tokia nuotaika, kurią jiems išrašė pats poligono gyvenimas.

— Širdis, užmiršk alėją, diržą baltą, Širdis, užmiršk meilias akis nekaltas . . . Traukia blondinas kariūnas. Jam pri-

taria kvartetas. Švelniai liūliuoja tan-
go melodija. Švelnus tenoras puikiai
skamba.

Svečiai atydžiai klausosi ir seka
kiekvieną judesį. O ta širdis, nors ir
malšinama „puolant per laukus near-
tus“ vis kažko ilgisi. Bet karys moka
ją suvaldyti, pritaikydamas atitinkamą
bausmę. Ir taip ant pabaigos:

— Širdie, jei nenurimsi tu krūtinėj —
Sakau, o širdie, nešiosiu aš tave kup-
[rinėj ...

Gardžiai juokiasi svečiai ir kariai,
juokiasi mūsų vadai, šypsosi seni pul-
kininkai. Neatsilieka girdėdami ir ra-
dio klausytojai. O tų dainų be galo
ir be krašto. Vos pabaigia vieną, tuo-
ju suskamba kita. Viską užbaigia
griausmingas orkestro maršas.

Skirstosi žmonės pilni įspūdžių jau
saulei nusileidus. Kartoja girdėtas me-
lodijas ir giria karius, kurie moka
kiekvieną kartu sukaupti, ir pralinks-
minti ...

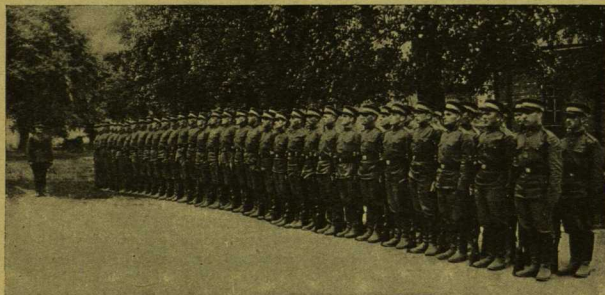
Kar. V. A.

KARIŪNE, RAŠYK Į „KARIŪNĄ“!

PRADŽIOS MOKYKLŲ MOKYTOJŲ KARINIO RENGIMO 4 SAVAIČIŲ KURSAI

Jau kurį laiką visuose mūsų tėvy-
nės kampuose, įvairiuose visuomenės
sluogsnuose ir aukštesnėse mokyklose
plačiu mastu ir įvairiais būdais bei
priemonėmis dirbamas tautos kari-
nio parengimo darbas: aktyviai sklei-
džiama priešcheminės ir priešaviacinės
apsaugos reikalinga propaganda, aukš-
tesnėse mokyklose bei gimnazijose jau-
nimas supažindinamas su įvairiais
ginklais ir su karybos meno pagrinda-
dais, mūsų karo aviacijos talkininkai
— Lietuvos Aero Klubas rengia būsi-
mų karo lakūnų kadrus, Lietuvos skau-
tų, šaulių ir kt. sąjungos bei organi-
zacijos stengiasi suburti vienon šei-
mūn visą mūsų jaunimą ir išauklėti
kariškais bei tautiškais pagrindais, —
bet šiame jaunuomenės karinio paren-
gimo darbe buvo ir yra labai atsiliku-
sios mūsų pradžios mokyklos, kurias
lanko šimtai tūkstančių mūsų mažųjų
piliečių — būsimųjų tėvynės gynėjų.

Yra daug priežasčių, dėl kurių šis



Pradžios mokyklų mokytojai — tikri kariai!

karinio parengimo bei auklėjimo darbas buvo užmirštas mūsų pradžios mokyklose. Pirmiausia, tai dėl trūkumo šios srities specialistų, nes ir patiems mokytojams, netarnavusiems kariuomenėje, o tokių vis tik yra nemažas %, trūko reikalingų žinių; kiti gi, atsitarnavusieji, ypač baigusieji aspirantų kursų ar buvę aktyviojo karo tarnyboje mokytojai, be tiesioginio darbo, buvo įpareigoti dirbti kitose įvairiose organizacijose ir buvo užmiršę patį svarbiausiąjį savo pašaukimo darbo uždavinį — auklėti mokyklą lankančią jaunimą kariškoje dvasioje, ugdyti jų jaunose sielose klusnumą, drausmę, pasiryžimą, narsumą, drąsumą, atsparumą ir kitas geras kario ypatybes. Be to, svarbiausia, nebuvo duota šiam darbui dirbti stipresnio impulso nei jokių instrukcijų iš aukštesnių instancijų.

Kitų valstybių pradžios mokyklų mokytojai kaip tik įpareigoti auklėti mažuosius tokioje dvasioje, kuri atitinka tų valstybių sutvarkymui bei josios interesams. Italijoje, Vokietijoje, S.S.S.R., Anglijoje, Prancūzijoje, Japonijoje ir kt., be įvairių specialių karinio pobūdžio skirtų mokyklinio amžiaus jaunimui organizacijų (pav.: balilų, hitlerjugendų, pionierių, komsomolcų, skautų ir kt.) dar skiriamos pradžios mokyklose specialios valandos, kurių metu mažieji ne tik kariškai auklėjami, bet ir supažindinami su svarbesniais karo meno pagrindais. Šiam darbui ir daugiausia vadovauja mokytojai — atsargos karininkai arba mokytojai baigę specialius, net keletos mėnesių, karinio rengimo kursų ir išbuvę įvairiose kariškose stovyklose.

Antra vertus tenka pripažinti, kad dar mūsų mokytojų tarpe pasitaiko ir karštų pacifistų, nusistačiusių prieš jaunuomenės karinį rengimą, kurie net stengiasi savo mintis per spaudą ir kitais piršti. Pav., kažkoks G. J. savo

straipsnyje — „Ateities baisumai“, papalpinęs Lietuvos mokytojų pedagoginės draugijos „Nauja Mokykla“ organe — „Mokykla ir visuomenė“ 45 Nr., susirūpinęs karo technikos išradimais ir būsimojo karo baisumais. Be to, autoriui, svarbiausiai, nepatinka karinis jaunimo rengimas ir siūlo visų tautų mokytojams skiepyti vaikams žmonių meilės jausmą, tautų bendravimo ir solidarumo idėjas, taikos ir ramaus tautų sugyvenimo troškimą...

Šiandien, kai mūsų vakarų kaimynas savo agresyvine politika išjudino ne tik mūsų tautą, bet sudrumstė ir daugumos Europos bei pasaulio valstybių ramų taikos darbą; kai $\frac{1}{3}$ mūsų tautos sūnų neša uždėtą vergijos jungą ir šimtais pūva šlėktų kalėjimuose; kai ši mūsų — „broliška tauta“ — laukia vėl naujos progos savo naujoms avantiūroms, visi — kam rūpi mūsų tautos egzistencija ir saugumas, turi vienu ar kitu būdu prisijungti prie bendrojo tautos gynimo darbo, bet neardyti šios bendros tautos gynimo darbo harmonijos savo „pacifistinėms“ idėjomis.

Karo vadovybė, suprasdama karišką auklėjimo svarbą pradžios mokyklose ir norėdama suteikti netarnavusiems kariuomenėje mokytojams joms bent pagrindinių žinių, reikalingų šiam darbui; susitarus su Švietimo Ministerija, liepos mėn. 15 d. įsteigė prie P. L. P. Karo Mokyklos pradžios mokyklų mokytojams joms karinio rengimo 4 savaičių kursų.

Kursų tikslas — parengti mokytojus, kad sugebėtų pradžios mokyklose vaikus kariškai auklėti.

I kursų buvo priimti 68 vyrai — mokytojai, netarnavusieji kariuomenėje, arba tarnavusieji tik eiliniaisiais ir puskarininkiais, nesenesni kaip 40 metų amžiaus, ir 27 moterys — mokytojos, nebaigusios panašių kursų.



Ir moterys lietuvės su mumis!

Administracijos, mokymo ir drausmės atžvilgiu kursai priklausė Karo Mokyklos Viršininkui. Mokymo dalykus tvarkė paskirtas kursų inspektoriumi — gen. št. pulk. ltn. L. Gustaitis, o ūkio reikalus — Karo Mokyklos Ūkio Viršininkas plk. ltn. Statkevičius. Kuopos vadu buvo paskirtas ltn. Vasiliulis, būrių vadais: ltn. Danilevičius ir ltn. Kazakaitis.

Kursų atidarymas įvyko liepos mėn. 16 d. 8 val. P. L. P. Karo Mokykloje. Kursus atidarė mokyklos viršininkas gen. št. pulk. Musteikis. Gen. št. pulk. Musteikis pasveikino kursantus esančius karius ir karius vado vardu ir pasakė tam momentui pritaikintą kalbą. Po to, pulk. Šarauskas pasveikino kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus vardu. Po kursų atidarymo ir teko pradėti dirbti nustatytą darbą.

Kadangi kursai buvo trumpalaikiai, tai buvo stengiamasi suteikti mokytojams tik pagrindinių ir daugiau konsultuotų žinių. Kursuose buvo dėstoma: 1) Tautos karinis rengimas, 2) Valstybės ginkluotos pajėgos (Jų uždaviniai, komplektavimas, valdymas ir atskirų ginklų rūšių charakteristika), 3) Bendri taktikos dėsniai, 4) Atskiro

kovotojo taktinis rengimas, 5) Skyriaus, būrio žygis, postovis ir manevravimas, 6) Pradžios mokyklos mokinių taktinio rengimo metodas, 7) Ginklų pažinimas (vartojamų mūsų kariuomenėje), 8) Šaudymo mokymas (teorija ir praktika), 9) Pradžios mokyklos mokiniams ginklų modelių vartojimo metodas, 10) Priešlėktuvinė ir priešcheminė apsauga (teoretškai ir praktškai), 11) Priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos pradžios mokyklose mokymo metodas, 12) Gimnastika ir fizinis lavinimas, 13) Rikiuotės mokymas ir 14) Ekskursijos į Kauno įgulos kariuomenės dalis (aviaciją, šarvuotųjų rinktinę, technikos dalis, 1-ąją artilerijos pulką ir į priešav. apsaug. rinktinę), dirbtuves ir į poligoną.

Moterims mokymo programa buvo šiek tiek pakeista. Vieton rikiuotės ir atskiro kovotojo taktinio rengimo, buvo įvestas specifinis moterims dalykas — sanitarija (48 val.): pirmoji pagalba nelaimingais atsitikimais (teorija ir praktika), pirmoji pagalba nuuodintiems cheminėmis medžiagomis, ligonių slaugymas (praktškai) ir karo sanitarijos taktikos bendri bruožai.

Mokant kursantus, buvo stengiamasi

laikytis grynai praktiško pobūdžio metodo: taktinis kovotojo rengimas, žygiai ir manevravimas buvo vykdomi tik lauke ir įvairiausioj vietovėj. Užsiėmimų pradžioje buvo išaiškinama pratimo tikslas, o pratimą užbaigus atliekamas jo nagrinėjimas, duodant patiem klausytojams plačiai pareikšti savo mintis. Be to, buvo stengiamasi visas žinias, ypač teoriją, perduoti kuo vaizdingiausiai, vartojant, kur tik galima, parodomąjį mokymo metodą, pademonstruojant modeliais, brėžiniais, schemomis ir t.t., o aiškinimams paryskinti, pagrįsti bei pailustruoti buvo stengiamasi nušviesti įvairiais gyvenimo pavyzdžiais ir istoriniais faktais.

Norint praeiti su kursantais tokią plačią mokymo programą, apskaičiuojant laiką teko prispausti ir kursantus. Laikas taip buvo apskaičiuotas: 1) Pradžios mokyklų mokytojams-joms kasiniio rengimo kursas — 4 savaitės; 2) Savaitėje 6 darbo dienos, į dieną — 8 darbo valandos. Šeštadienyje — 5 darbo valandos.

Taigi, vienoje savaitėje — 45 darbo valandos.

Vykdam mokymo programą ir skirstant laiką, buvo nustatyta kursantams ši bendra dienos darbo tvarka:

1. Kėlimas — 6 val.,
2. Gimnastika — 7 val. iki 7 val. 20 min.,
3. Pusryčiai — 7 val. 20 min. iki 8 val.,
4. Užsiėmimai — 8 val. iki 12 val.
5. Pietūs — 12 val. iki 13 val.,
6. Poilsis — 13 val. iki 14 val.,
7. Užsiėmimai — 14 val. iki 18 val.,
8. Poilsis — 18 val. iki 18 val. 30 min.,
9. Vakarienė — 18 val. 30 min. iki 19 val.,
10. Laisvas laikas — 19 val. iki 21 val.,
11. Vakarinis patikrinimas — 21 val.,
12. Gulti — 21 val. 30 min.

Nors dienosvarkėje ir buvo numatyta tam tikras laikas poilsui, bet faktinai, dėl įvairių priežasčių, o ypač, kad tekdavo vaikščioti į pamokas, užsiėmi-

mus ar valgyti iš 5 p. pulko (remontuojant mokyklos patalpas, visi kursantai-ės buvo apgyvendintos 5 p. pulke) į Karo mokyklą, kas atimdavo daug atliekamo laiko. Vėliau, kursantų pageidavimu, popietiniai užsiėmimai prasidėdavo 30 min. vėliau, t. y. ne 14 val., bet 14 val. 30 min. ir tęsdavosi iki 18 val. 20 min.

Mokymo ir vienodumo dėliai kursantams buvo išduoti kariški rūbai: palaidinė, trumpos (į batus) kelnės, ilgi pėstininkų batai, diržas, kepurė ir po 2 poras vasarinių autų. Kad atskyrus kursantus nuo aktyvios tarnybos karių, jiems ant kepurių buvo užsiūti mėlynos spalvos lankeliai, o ant antpečių — trispalvė tautinė juostelė.

Moterims uniforma palikta laisva. Dauguma užsiėmimų metu dėvėjo specialiais sportiškais, mėlynos spalvos kostiumais (treningais).

Kursantai-ės taip pat buvo aprūpinotos ir maistu: pusryčius, pietus ir vakarienę valgė Karo Mokykloje. Buvo duotas kariūnų maisto davinsys.

Po keturių savaičių įtempto darbo sulaukėme ir išleistuvių — rugpiūčio mėn. 12 dienos.

Pasitaikiusi graži ir karšta diena dar labiau pakėlė išleistuvių nuotaiką, o kaitri saulutė savo spinduliais taip pat atsiuntė kursantams paskutinį „pasveikinimą“. Mokykloj jaučiama šventės nuotaika: visur rajone plevėsuoja iškeltos trispalvės vėliavos; visi šventadieniškai pasipuošę ir nusiteikę.

11 val. mokyklos užsiėmimų aikštėje jau stovi išrikuotos ir lig siūlu išlygintos kursantų eilės. Visų veidai rimti, visi susikaupę, laukia atvykstančių svečių.

Pasigirsta komandą — „ginklu gerbk!“ ir garsus sutikimo maršo garsai, lyg pavasario debesėliai, nuplaukia į dausas... Tai atvyksta kariuomenės štabo viršininkas, laikinai einąs kariuomenės vado pareigas, gen. št. pulk.

Černius, švietimo ministerijos gen. sekretorius p. Masiliūnas, l. einąs mokyklos viršininko pareigas gen. št. pulk. ltn. Čepauskas, švietimo ir spaudos skyriaus viršininkas pulk. Šarauskas, spaudos atstovai ir daug kt. svečių. Priėmęs raportą pasisveikino su kursantais. Po to, gen. št. pulk. Černius sveikina kursantus karo vadovybės vardu su užbaigimu kursų ir pabrėžia, kad mokytojams tenka didelis ir galingas uždavinys — auklėti jaunąją kartą, formuoti jai tokią dvasią, kuri Lietuvai reikalinga. Jog ir šių dienų Vokietiją, ne kas kitas, kaip tik mokytojai galingą padarė. Dvasia, moralė veikia ir palaiko atskirą žmogų, visą visuomenę ir pačią tautą. Tokių moralinių jėgų turi duoti ir mokytojai savo auklėtiniams, mokiniams, nes jaunoji karta turi būti tobulesnė negu senoji ir pasirengusi ginti savąjį kraštą ir nepriklausomybę.

Po gen. št. pulk. Černiaus kalbos, pritariant 2 p. pulko orkestrui, giedamas Tautos Himnas. Po Himno gen. št. pulk. Černius priminė, kad kariai ir visuomenė visados klauso savo vadų. O vyriausias kariuomenės ir tautos vadas yra Valstybės Prezidentas Antanas Smetona. Ir vyriausiojo kariuomenės ir Tautos Vado garbei sušukta 3 griausmingi valio.

Vėliau ėjo pažymėjimų apie kursų baigimą įteikimas. Pirmiausia atestatai įteikiami moterims, o vėliau ir vyrams. Įteikiama buvo alfabeto tvarka išaukiamiems kursantams. Kariuomenės štabo viršininkas kiekvienam atskirai įteikdamas atestatus, kursų baigimo proga maloniai pasveikino.

Išdalinus atestatus kursantai ir kursantės pavyzdinčiai ir gražiai, kaip seni kariai, praeina pro tribūną, kurioj susirinkę visi svečiai, iškilmės maršu.

Praėjus iškilmės maršu visi kursantai su svečiais renkasi mokyklos gimnastikos salėn, kur laukia parengti so-

lenizantams ir jų svečiams kariūniški pietūs. Pietų metu taip pat pasakyta nuoširdžios kalbos.

Pirmiausia kalbėjo švietimo ministerijos gen. sekretorius p. Masiliūnas. Jis, sveikindamas kursantus švietimo ministerijos vardu, džiaugėsi, kad mokytojai, vasaros atostogų metu, atsakydami nuo poilsio, eina į įvairius kursus, stovyklas, norėdami pagilinti ar įgauti naujų žinių, kad jas vėliau pritaikintų mokykloje. Ypač dabartiniu metu karinis parengimas, sportas, susiklausymas ir drausmė vis labiau apima viešą gyvenimą, mokyklą ir jaunimą. Tam tarnavo ir šie kursai ir tokio pobūdžio kursų visuomet Švietimo ministerija remianti.

Po Švietimo ministerijos atstovo kalbos, kalbėjo laikinai einąs mokyklos viršininko pareigas gen. št. pulk. ltn. Čepauskas, pabrėždamas bendrą mokytojų ir karių darbo vagą rengiant jaunimą.

Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus viršininkas pulk. Šarauskas kvietė talkon bendradarbiais į „Karyje“ esantį, specialiai mokykloms skirtą, skyrių — „Mūsų mokyklos ir būsimieji tėvynės gynėjai“.

Mokytojų moterų vardu ponia Mažunaitienė padėjo visiems prisidėjusiems prie surengimo kursų ir pabrėžė, kad jos — mokytojos, esą ne tik vaikų auklėtojos, bet ir visokio amžiaus žmonių patarėjos. Jeigu ir negalėsiančios ginklu rankoje nelaimės metu stoti kartu su kolegomis, bet už tai bus jos pirmosios pagalbininkės ir slaugytojos, nes šie kursai tam jas ir parengė.

Vyrų mokytojų vardu atsakė mokytojas Bakšys. Jis pažymėjo, kad mokytojai nors ir nėra militaristai, nes jų ginklas — šviesa, bet mūsų dienų, valstybės saugumo žvilgsniu jie varstos tas priemonės — ginklus ir tą taktiką, kurią išmokė šie kursai. Šioje

lietuviškoj kariškoj dvasioj jie mokys ir auklės savo mokyklose vaikus.

Pietų metu, po visų kalbų, suaukta daug kartų valio ir sugiedota ilgiausių metų, o 2 p. pulko orkestras visą laiką linksmino, grieždamas lietuviškas popuri.

Po pietų, išlydėjus svečius, daugumas kursantų atsiveikinę su mokykla, išvyko ten, kur dirbdami sunkų ir atsakingą mokytojo darbą, turės progos praktiškai pritaikinti visas įgytas žinias ir išauklėti lietuviškoj kariškoj dvasioj naujas jaunimo kartas.

St. D.

GRAŽIOS YRA PUTINO UOGELĖS — DAR GRAŽESNĖS LIETUVOS MERGELĖS...

Vėl skamba Karo Mokyklos rajone nauja, pilna energijos daina. Ji plaukia iš įvairaus amžiaus, laidų, specialybių ats. jaun. leitenantų krūtinių. Tai pirmieji išimtinai 10-ties mėn. atsargos jaunesniųjų leitenantų kursai.

Gyvenimas čia gyvas ir verda, kunkuliuoja, kaip puode. Štai, tik težvelgia pastabi akis: būriai jaunų, dar gyva energija vyrų slankioja Karo Mokyklos rajone. Įvairiaspalviai kostiumai, uniformos, „naktaižos“, „švelniuros“ — juos skiria, bet... ar ilgam? Prabėgo keletas dienų ir vieną gražų rugpiūčio mėn. rytą jaunus liemenius apjuosė diržai, pečiai pasipuošė antpečiais, galvos nupliko, tarytum trokšdamos pirmųjų karštų šios vasaros saulės spindulių.

Greit užvirė ir intensyvus darbas, tiek savotiškas, „civiliokui“ atprastas, pasakysiu — pirmomis dienomis neįdomus. Už tat nenuostabu, kad iš dartinųjų kursantų kišenų raiti, kaip vėjas švilpė sidabriniai litai ir dūmų pavidalu kilo į žydrią A. Panemunės padangę. Bet ar tas ilgam? O ne! Gyvenimas įgavo savo vėžes. Koją

priprato prie pilno pado, rankos prie griežtų judesių, raportai ir švarūs, pasagėlėmis sukaukšterėti sukiniiai vėl tapo įprasti dalykai.

Mokyklos mokyto aikštę užliejo jūra žmonių, o tuo pačiu saulėj besikepinančios ramunės būsimam kadro karininkui palenkė išdidžias galvas.

Komandos... Instruktoriai... Kuopa ramiai! Aukščiau koją! — daina: „gražios Lietuvos mergelės“.

Širdis kiek aprimo, kuopoj išsiblaškė papirosų dūmai, veidai pralinksėjo. Kazematuose draugiškumas ir sąmojus.

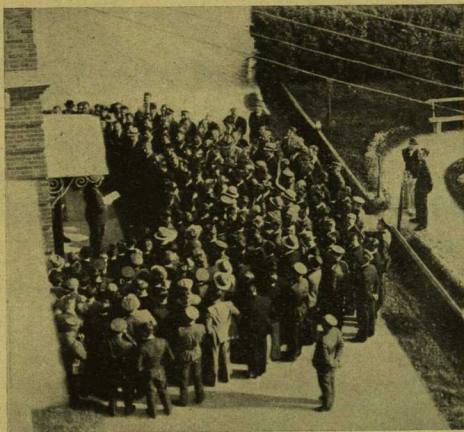
Nenuostabu, kad ats. karininkų kuopoj jau plačiai veikia „štukorystės soga“, kurios šūkis įdomus, savotiškas: „Už sąmojų“. Sakau — gyvenimas bėga, ginkluojamės, pradedant kaip plunksna lengvučiais šautuvais ir baigiant naujamadiškais štibletais. Morkomės, į galvas kraunasi būsimoj karininko sustiprintos žinios, kurias per duosime savo būsimiems auklėtiniams.

Tiesa, įdomu, kad ši laida jaučiasi kažkaip kitaip, nei kitos kadro karininkų laidos. Bet tas pateisinama, nes čia žmonės pažinę gyvenimą, pažinę žmogaus psichologiją, studiojai, mokytojai ir kitoki — bus neblogesniais karininkais, nei tie, kurie buvo tik iš gimnazijos suolo išėję.

Tokį pasiryžimą nešiojasi atsargos jaunesnieji leitenantai kursų auklėtiniai ir giliu įsitikinimu manau, kad to trokšta ir nori mūsų kariškoji vadovybė.

Tad mūsų pusėj pasiryžimas, sąmojus, bet kartu mūsų pusėj darbas, sąmoningumas, darbštumas, kad tikrai būtumėm verti, kad savo vadovybės bei artimesnių vadų neapviltumėm.

Tad darbo, gyvumo, įsisąmonijimo, pagaliau nuotaikos, kartu su „štukorystės soga“, laisvu laiku, o tai bus vaisiai, kuriuos piausime gegužės saulei ausant!



Atsargos jaun. leitenantų priėmimas

Tad skambėk iš jaunų krūtinių besiveržianti daina: „Merguzėlės mumis myli“... — skardink A. Panemunės padangę, o tvirta koja drebink Moskvos rajono žemę...

Ats. j. leit. kurs. Rutkauskas

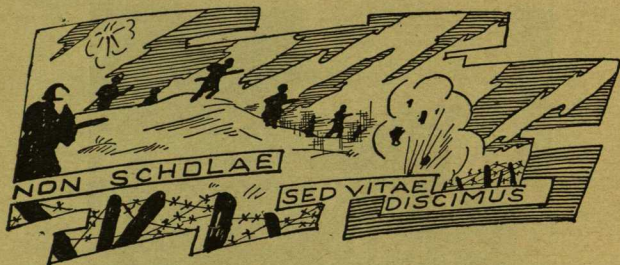
BAIGIASI KARIŪNIŠKOJO GYVENIMO DIENOS

Rugpjūčio 18 dieną XVII laidos kariūnai grįžo iš paskutinių kariūniškų atostogų ir pradėjo užsiėmimus mokymo aikštėje. Toje pačioje aikštėje jie

prieš porą metų pergyveno pirmąsias kariūniško gyvenimo dienas, pilnas nepasisekimų, o šiandien jiems jau šuoliais lekia kariūniško gyvenimo paskutinės dienos. Paskutinieji užsiėmimai nesunkūs, nors kaktos prakaitu ir rasoja, nes liko jau tik keliolika dienų ligi gavimo pirmo karininko laipsnio — tai kariūno siekimų pirmas ir svarbiausias tikslas. Užsiėmimai tikrai malonūs — pasiruošimas išleistuvių ceremonijoms ir kiti veiksmai su kardais.

J. B.





Commandant Desse

Laiškai būsimajam karininkui

(Taša. Vertė ltn. Valevičius)

8. **Baismės.** Prašote, kad pasakyčiau savo nuomonę dėl bausmių. To dar savo laiškuose neliečiau — todėl mieš lai tai atliksiu.

Pas mane asmeniškai, baismė — išimtinis dalykas. Paprastai, reikalui esant, ji uždedama betarpiškai paties viršininko nusižengusiems. Niekuoš met per ką nors kitą.

Karo tarnyba, tokia kaip aš suš prantu, neturi bausmėmis pasižymėti ir neturi bausmių gaminti.

Visi kariai: naujokai ir seni, su laš bai maža išimtimi, turi rimtą norą visš ką gerai atlikti.

Pasakyčiau, kad viskas priklauso nuo viršininko asmens. Dvi, tris, ketuš rias pirmąsias dienas viršininkui atvyš kus į naują padalinį, jie klauso žoš džio, blogai niekas nenorį užsirekoš menduoti. O toliau, jie pažins vadą. Jie labai greit įvertina, ir tasai tuoj ras progos bausti. Atvirkščiai bus su tuo, kuris užsitarnaus pilną jų pasitiš kėjimą. Iš jo užtarnaus vien pagyrimo, nes apsileidimo jam neteks konstaš tuoti.

Jei pastebėsite, kur prasižengimą, neš

skubėkite su bausme. Pirmiausia išš tirkit priežastį. Ir atsižvelgę į prasiženguš gusį gal pirmam kartui rasit reikalinga nubausti tik tuo, kad atkreipsit jo dėš mesį į prasižengimą, arba uždėsit koš kią nors mažą, moralę veikiančią bausš mę. Ir tik pasikartojus panašiam atsiš tikimui, gerai apsvarstę prasižengimo dydį, rimtai, neskubotai nei piktai tarkit: „Jūs būsit nubaustas“ ir po to paskelbkit atitinkamą sankciją. Užtikš rinu: pamatysite, kad nusižengimai ne didės, o eis kas kart retyn ir drausš mės nenukentės.

Yra būdų, linkusių į nusižengimus, bet tai reti dalykai. Tokiems taip pat turi būti drausmė tokia, kad pajustų nusižengimą, turi būti apgalvota, turi atitikti nusižengimo dydį ir svarbiauš sia — baismės sankcija turi būti geš rai išpildyta.

Be to, Jūs turite būti nuolaidesnis netyčios atsitikimams ir nepermaldaš jamas paruoštiems, pikta valia padaš rytiems nusikaltimams.

9. **Žemėlapis, vietovė.** Tur būt Jūs manot, kad aš baigiau lavinti Jūsų akį? Ne. Aš dar nieko nesu sakęs apie laš

bai svarbius dalykus: kaip mokyti skaityti žemėlapi ir įprasti žiūrėti į vietoę.

Nemanykit, kad aš noriu duoti Jums ištiesą kursą šiais klausimais! Aš noriu tik paprastai nurodyti, kaip pasiekti to be vadovo, tik per savo norą ir sugebėjimą prisiversti. Aš neabejoju, kad dabar jūsų akis yra daug pastabesnė, nes jūs atsidėjęs sekate mano menkus nurodymus.

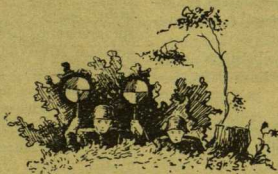
Apsistokime ant žemėlapiu. Be abejo, jūs gerai pažįstate visus ženklus, puikiai orientuojatės reljefo vaizdavime ir t.t. Jei ne, tuoj imkitės darbo. Parinkite žemėlapyje žinomos jums vietovės du punktu ir sudarykite tarp jų reljefinį piūvį.

Atidžiai patikrinkit ir sulyginkit vietoje.

Lavinkitės šioj srity neskubėdami, sistematiškai. Nuo vieno taško prie kito tieskite tiesiąją, braižykite, kas kart prie sunkesnio reljefo eikite. Pradžioje darysite klaidų, kurios rodysis net gana stambios, bet jos neatims jums drąsos toliau dirbti; atvirksčiai, skatins dar daugiau ir atidžiau siekti tikslo. Po kaikurio laiko jums nereikės jau braižyti reljefo piūvo tarp dviejų taškų, jūs jį aiškiai matysite tik pažvelgę žemėlapiu. Bematuodami žemėlapyje pagal mastelį ir tikrindami vietoje atstumą tarp dviejų taškų, įprastai ir atstumą įvertinti.

Kartu noriu įpratinti žiūrėti į vietoę. Šį meną, taip svarbų karininkui, jūs įgausite taip pat tik atidžiai ir su pasišventimu dirbdami. Sakau, su pasišventimu, nes tam reikalui jums nereikia atskiro laiko, pakaks, jei paaukosite savo poilsį žygyje ar manevruose. O jūs turit puikių progų! Leiskim sau, jūs esate žygio poilsyje ar ilsitės po manevro ar pagaliau pasivaikščiojat. Puiki vieta traukia jūsų akį. Jūs visad turit popierio ir paštelę. Žvelkite į vietoę prieš save: matote kalvas, nelygumus, įvairiausių vietos daiktus. Įvertinkite iki jų atstumus, reljefą, sužymėkite juos ant popierio. Ne peizažą pieškite, o kroki. Žymėkite viską, kuriais norite ženklais. Saugysim, jūs parenkate savo žemėlapiu ženklus. Taip žemėlapis čia jūsų mokytojas ir kritikas. Atlikę kroki, tuoj pat tikrinkite jį su žemėlapiu. Paėmę popieros juostelę ir naudodamiesi žemėlapiu masteliu, matysite, kad padaryta klaidų. Bet tai ne didelė nelaimė: dirbkit toliau, klaidos mažės.

Gailiuos, kad šiandien mano laiškas pavirto į griežtą instrukciją, bet juk kartais reikia ir rimtesnių dalykų. Vis dėlto jausčiaus labai laimingas, jei jūs dažnai atsimitumėt šį mano truputį sausą laišką ir sektumėt jo nurodymus su vyriška energija ir užsispyrimu.



Karo technikos netikėtumai didžiajam kare

(Pabaiga. Naudotasi „Vojennyj Vestnik“ 1934 m. 7 nr.)

1915 m. liepos mėn. vokiečiai vėl parengė santarvininkams naują siurprizą — liepsnosvaidžius. Nors liepsnosvaidžių panaudojimas ir nesuteikė santarvininkams didelių materialinių nuostolių, bet už tat labai veikė į karių moralę. Paleistos iš liepsnosvaidžių ugnies srovės labai veikė į karių psichiką, sukeldavo didžiausio nusistebėjimo ir baimės, o tie reiškiniai sukeldavo karių tarpe didžiausią paniką. Tik vėliau, patyrus liepsnosvaidžių silpnąsias puses [negalima toli nušvirkšti liepsnos srovę (lengvų liepsn. iki 25 metr., vidutinių — 40 metrų, ir sunkių liepsnosvaidžių iki — 70 metrų) ir trumpas veikimo laikas], jie taip pat nustojo savo pirmąsias reikšmes.

1916 m. vokiečių karo vadovybė, kad sukrestų Paryžiaus gyventojų tarpe didesnę paniką, užsakė pagaminti Krupo fabrikuose pabūklus, šaudančius net iki 130 km. Tik 1918 m. esant frontui 120 km. atstume nuo Paryžiaus, vokiečiai galėjo panaudoti tuos pabūklus Paryžiui apšaudyti. Šie pabūklai buvo 210 m./m. kalibro, sviedinio svoris 120 kg., užtaiso svoris — 240 kg., užtaiso kameros ilgis iki 3 metrų. Pabūklo vamzdis turėjo 140 kalibrų, t. y. apie 30 metrų (kitais šaltiniais — 36 metrus).

Turint sviediniui pradžios greitį 1.600 metrų sek., sviedinys galėjo nušauti 130 km.

Paryžiaus apšaudymas buvo vedamas iš įvairių distancijų — 120, 100 ir 80 km. Per 44 dienas Paryžiaus apšaudymo buvo išleista 303 sviediniai. Pirmasis sviedinys iššautas 1918 m. kovo

mėn. 23 d. 7 val. 15 min. Galutini Paryžiaus apšaudymo rezultatai: 183 sviediniai pataikė į patį miestą, o 120 sviedinių nukrito miesto apylinkėse. Moralės įspūdis buvo labai didelis. Visus Paryžiaus gyventojus apėmė didžiausia panika. Dėl metodingo ir nuolatinio apšaudymo, išbėgo iš Paryžiaus apie 1 milijonas gyventojų. Materialiniai nuostoliai palyginant nedideli: užmuštų 256 žmonės ir sužeista 620. Tokiu būdu 1 sviediniui tenka mažiau, kaip 1 užmuštas ir 2 sužeisti.

Nors tokių patrankų pagaminimas ir iš jų šaudymas vokiečiams brangiai kaštavo (po 50—60 šūvių tekdavo keisti pabūklo vamzdį), bet vis tik duota uždavinį atliko gerai. Ir toks netikėtas Paryžiaus apšaudymas iš artilerijos pabūklų, 120 km. atstume, buvo savo laiku sukėlęs didžiausią sensaciją visame pasaulyje.

Dar ryškiau pasireiškė vokiečių karo technikos priemonių panaudojimas jūrose, pradėjus vokiečiams masiniai naudoti povandeninius laivus. Vokietija povandeninių laivų pagelba izoliavo Angliją ir visose jūrose vedė plėšikišką-piratišką karą. Be to, vokiečiai pradėjo naudoti valdomos radio pagalbos laivus, kurie buvo prikrauti sprogstamosios medžiagos. Vienas toks vokiečių laivas įplaukė į vieną Prancūzų uostą, savo sprogimus suardė uosto pakrančių įrengimus.

Tokiu būdu vokiečiai jūrose plačiu mastu panaudojo naująsias karo technikos priemones, nes pas santarvininkus nebuvo dar specialių kovos priemonių su vokiečių povandeniniais laivais. Ilgą laiką santarvininkai buvo

jūrose beveik bejėgiai kovoti su ne-
matomu ir nepagaunamu povandeni-
niu priešu.

Iš santarvininkų pusės stambiausia
ir netikėtai panaudota karo technikos
priemonė buvo tankai. Daugumas ma-
no, kad santarvininkai (anglai) pir-
mieji suprojektavo ir praktikoje panau-
dojo tankus.

Pirmąjį tanko modelį suprojektavo
austrių-vengrų kariuomenės inž. leit.
Burštinas ir 1912 m. buvo tą tanko
projektą savo vadovybei pasiūlęs,
bet šis pirmasis tanko projektas nebu-
vo pripažintas tinkamu. Kaip matome,
karo metu, centrinės valstybės nebuvo
iniciatoriais tankų panaudojimo, nors
čia ir gimė pirmojo tanko projektas.

Ilgas pozicinio karo laikotarpis ir
atkaklus vokiečių gynimasis ir negalė-
jimas pralaužti priešo gynimosi pozici-
jų, vertė santarvininkus ieškoti nau-
jų karo technikos priemonių, kad su-
naikintų įtvirtintose pozicijose besig-
niantį priešą. Prisiminė anglai tankus
ir 1916 m. jau sulaukė pirmojo tankų
transporto — 10 sunkaus tipo tankų,
kurie pasižymėjo savo nejudrumu, lė-
tumu ir bendrai — „gramozdiškumu“.
1916 m. rugsėjo mėn. 15 d., netikėtai
vokiečių kariuomenei, buvo pirmą
kartą panaudoti kautynėse tankai (prie
Fler). Kautynėse dalyvavo tik 32 tan-
kai, nes kiti, jau anksčiau, kelyje, iš-
ėjo iš rikiuotės. Netikėtas tankų pasi-
rodymas privarė vokiečiams daug bai-
mės, bet didesnio pasisėkimo santarvi-
ninkams nesuteikė, nes dar tankų tech-
niškoji ir medžiaginė pusė nebuvo tin-
kamai pagaminta ir patobulinta, o svar-
biausia — dar nežinota ir neturėta aiš-
kių tankų panaudojimo dėsnų — prin-
cipų.

Vėlesnėse kautynėse tankų skaičius
vis didėjo. Buvo taisomos klaidos ir
vis surandami nauji tankų taktikos
dėsniai. Pačių tankų techniškoji ir me-
džiaginė pusė vis gerėja. Jau masi-

nis tankų panaudojimas Kambre (Cam-
brai) kautynėse (324 tankai), suteikė
santarvininkams žymų laimėjimą. Ang-
lai paėmė apie 8.000 belaisvių ir 100
patrankų, nors ir neteko 107 tankų,
kurie buvo vokiečių artilerijos ir mi-
nosvaidžių ugnies sunaikinti. 1918 m.
kautynėse dalyvavo iki 500 tankų, bet
didesnio pasisėkimo jau neturėta, nes
vokiečiai išrado įvairių prieštankinių
gynimosi priemonių: naudojo artiler-
riją, minosvaidžius ir įvairias inžine-
rijos priemones.

Matome, kad didysis karas pasižy-
mėjo karo technikos naujenybių gau-
sumu. Karo technikos priemonių neti-
kėtą panaudojimą gan sėkmingai ir
didesniame maste sugebėjo išvystyti
panaudoti vokiečiai, pasinaudodami
savo krašto galinga pramone.

Paskutiniuose karuose buvo panau-
dotos šios naujos karo technikos prie-
monės: prancūzų-vokiečių (1870—1871
m.) — šarvuoti traukiniai; anglų-būry
(1899—1902 m.) — kulkosvaidžiai,
 greit šaudantieji patrankos, šarvuoti
automobiliai; rusų-japonų (1904—1905
m.) — sunkioji artilerija, aerostatai;
Balkanų (1912—1913 m.) — atskiri
karo lėktuvai; pasauliniam (1914—
1918)—lėktuvai, cepelinai, tankai, che-
minės medžiagos, liepsnosvaidžiai, po-
vandeniniai laivai, toli šaudantieji pa-
būklai ir radio pagelba valdomi karo
laivai.

Dabartiniu metu karo technikos pa-
žanga eina dideliais šuoliais priekin.
Būsiantčiuose karuose vėl pasireikš nau-
ji, nežinomi ginklai. Būsimųjų karų
„siurprizai“ labiau grupuojasi prie vie-
nos ar kitos pramonės šakos naujų iš-
radimų. Įvairių valstybių išradimai ir
charakterizuoja būsimų karų naujas
karo technikos priemones.

Tenka manyti, kad naujos karo
technikos priemonės pilnai pasireikš
elektros, fizikos, chemijos ir kt. srityse.



Karo Mokyklos istorijos skyrelį pradedant

Su šiuo numeriu „Kariūno“ žurnalas įvedamas Karo Mokyklos istorijos skyrelis. Jame bus talpinama įvairi medžiaga Karo Mokyklos istorijai: rašiniai, dokumentai, nušviečiantieji Mokyklos įsikūrimo ir organizavimosi pradžia, o taip pat pirmųjų Mokyklos kadro karininkų ir pirmųjų laidų kariūnų atsiminimai, išpūdžiai, pergyvenimai iš anų vis tolstančių, vis gilyn praeities ūkanose grimstančių sunkios kovos ir didžio darbo dienų.

Todėl šia proga maloniai kviečiame visus, o ypač pirmųjų laidų ponus karininkus siųsti savo atsiminimus, rašinius iš Karo Mokyklos gyvenimo. Taip pat prašoma charakteringesnių nuotraukų, kariūnų leistų „slaptų“ laikraščių; visa bus mielai talpinama bei aprašoma ir tvarkoj grąžinama siuntėjams. Įvairių Mokykloje esamų ir buvusių kariūnų tradicijų atsiradimas, jų vykdymas, įvairūs linksmesni nuotykių — visa tai labai įdomu šių dienų kariūnams, visa tai ryškina, padeda nušviesti Karo Mokyklos gyvenimo praeitį.

Suprantama, kad panašiai medžiagai bendroje kariškoje spaudoje daug vietos skiriama būti negali (kiek parašoma Mokyklos švenčių ar sukakčių progomis), tuo tarpu kai „Kariūno“ žurnalui tai turėtų būti viena iš svarbiųjų pareigų. Todėl visi, kad ir ilgesni, turiningi rašiniai, charakteringesni Karo Mokyklos gyvenimo laikotarpių aprašymai, viršininkų charakteristikos, atsiminimai (pav., iš Vilniuje Karo Mokyklos praleistų dienų) bus mielai patalpinti šiame žurnalo skyrelyje, o ne gulės pageltusios popierio lapuos privačiuose stalčiuose ar galutinai išbluks dabarties gyvenimo užtvindytoje žmogaus atmintyje.

Taigi, Karo Mokyklos istorinei medžiagai paskelbti, rinkti, įvairius su tuo susijusius klausimus išsiaiškinti — galimybė ir proga yra. Kviesdami visus buvusius Karo Mokyklos auklėtinius šiame skyrelyje bendradarbiauti, laukiame prašomos medžiagos.

Red.

Karo Mokyklos kūrimosi pradžia

(Karo Mokyklos archyve esanti adm.kpt. Petrausko surinkta medžiaga)

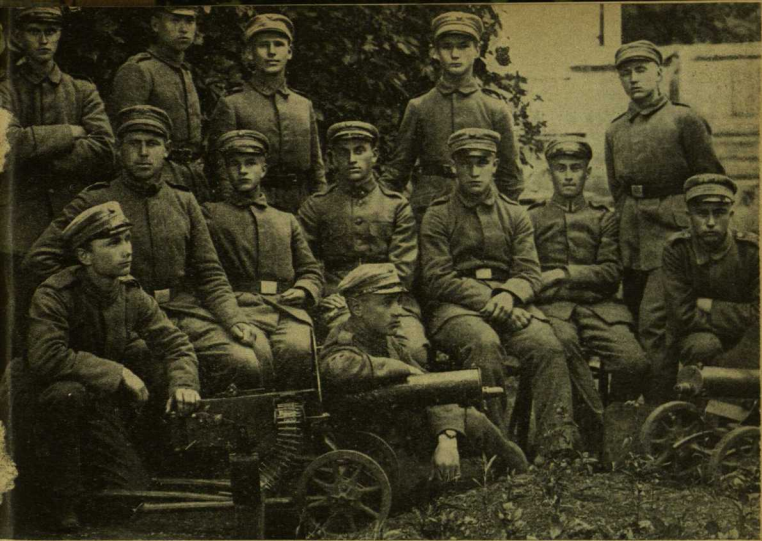
Karo Mokyklos vardas pirmą kartą paminėtas „Lietuvos“ dienraščio 4 nr. 1919 m. sausio mėn. 15 d., kuriame Krašto Apsaugos Ministerio karin. Velykio paskelbtos pirmosios Karo Mokyklon priėmimo sąlygos. Tas skelbimas yra šio turinio. „Karo Mokykla. 1) Dabartinių sunkių apystovų metu Karo Mokyklos kursas yra sutrumpintas. 2) Į Karo Mokyklą gali stoti visi vyrai geros sveikatos ir ne jaunesni kaip 17 m. amžiaus. 3) Į Karo Mokyklą be kvotimų bus priimami tik tie, kurie turi mokyklos paliudymą mažiausia 4 klasių gimnazijos, realinės mokyklos, arba baigę mokytojų seminariją, miesto mokyklą ir kitas mokyklas, turinčias 4 kl. kursą. 4) Visi norintieji stoti Karo Mokyklon privalo tuoj užsirašyti Apsaugos Ministerijos raštiniėje. Užsirašiusieji bus tuojau priimti. 5) Kiekvienas vyras, įstojęs į Karo Mokyklą, gauna kareivio vardą ir visą kitą paskirtą jam (kareiviui) užlaikymą. 6) Karo Mokyklos kursas tęsis tris mėnesius. 7) Kareiviai, baigę Karo mokyklą, gauna „skyrininko“ vardą ir siunčiami į pulką papildyti mokslą praktika. Išbuvęs tris mėnesius pulke ir išlaikęs tam tikrus kvotimus, vyriausybei teikiant, gali gauti „karininko“ vardą (pasirašė: Krašto Apsaugos Ministeris karininkas Velykis). Šis pranešimas tilpo taip pat „Laikinių Vyriausybės Žinių“ 23 Nr. iš 1919 m. sausio mėn. 16 d., kuris einant 1923 m. „Vyr. Žinių“ 146 Nr. (1049 eil. Nr.) 7 § įgijo galios 1919 m. sausio 30 d. Toji diena svarbi dar tuo, kad Krašto Apsaugos Ministerijai įsakymu 22 Nr. 8 § iš 1919 m. sausio 30 d. pirmą kartą nustatomos konkrečios Karo Mokyklos įkūrimo formos, kurios realizuoti pavedamos karininkui

Tvaranavičiui (Tvaronui). Iš čia matyti, kad iki to laiko Karo Mokykla, kai po tokia, dar neegzistavo, todėl faktiškai Karo Mokyklos įsteigimo datą reikėtų skaičiuoti 1919 m. kovo 30 d. Vienas iš senesniųjų dokumentų, liudijančių apie Karo Mokyklos atsiradimą, yra Karo Mokyklos viršininko padėjėjo karin. Tvarono raportas Aps. Min. Rikiuotės Skyriaus Viršininkui iš 1919 m. vasario 6 d., kuriame jisai praneša, kad Žemės Ūkio Ministerijos įgaliotinis p. Garulevičius atrado Mokyklai butą Hindenburgo (dabar Duonelaičio) gt. 11 Nr., kuris laikinai užimtas Prekybos ir Pramonės Ministerijos; kartu prašoma paskubinti minėtą ministeriją iš to buto iškraustyti. Tuo laiku Karo Mokyklos raštinė užima privatų butą iš 4 kambarių Viner Platz Nr. 27 (dabar Nepriklausomybės Aikštės ir Gedimino g. kampas 27 Nr.). Vasario 10 d. Mokyklos Viršin. pad. karin. Tvaronas prašo Rik. Skyr. Viršin. prisiųsti 3 kareivius tą butą prirengti ir tvarką palaikyti. Kitą dieną Prek. ir Pram. Ministerija išsikraustė iš Karo Mokyklai paskirto namo Hindenburgo ir Ludendorfo (dabar Duonelaičio 11 Nr. ir Gedimino 29 Nr.) gatvių kampe, bet jį laikė dar užėmęs Tiek. Valdybos (Intendantūros) sandėlis, ir į Karo Mokyklos raštą pranešama, kad paliuosuos tą namą, kai gaus kitą butą. Į tai karin. Tvaronas atsako, kad šio namo II ir III aukštai bus Karo Mokyklos užimti vasario 28 d.

Vasario 11 ir 12 d. įvyko pirmosios piniginės operacijos, būtent, vasario 11 d. pirka raštinei už 44 markes 4 elektros lemputės ir sumokėta 20 markių už raštinės buto įrengimą bei sutvarkymą. Vasario 12 d. atvežta didelė ne-

degama spinta pinigams laikyti, gauta iš vokiečių okupacinės valdžios. Ta spinta vėliau nebuvo palikta Vilniuje, kaip daugelis kitų Mokyklos baldų, bet, nors ir kiek apgadinta, užsiliko Mokykloje iki šios dienos. Be to, tą dieną pirktą už 60 markių 2 vežimai malkų ir raštu prašyta Kauno Mūsų Urėdo pristatyti Karo Mokyklai paskirto namo kieman Hindenburgo (Duonelaičio) g. 11 Nr. 20 sieksnių malkų, kurios atvežtos iš Dubravos girininkijos vasario 20 d. Kauno Elektros Stoties tą pačią vasario 12 dieną prašyta įvesti elektros šviesą Mokyklos raštinėje. Iš šių Karo Mokyklos operacijų matyti, kad jos ėjo vis didėjančių intensyvumu. Iš Tiekimo įstaigų pradžioje buvo gaunami tik pinigai, už kuriuos pati Mokykla turėjo apsirūpinti pačiais reikalingiausiais daiktais. Pirmiausia buvo įsigyti raštinės reikmenys, baldai ir telefono aparatas. Kartu buvo vedamas susirašinėjimas su įvairiomis tiekimo įstaigomis. Vasario 15 d. „Lietuvos“ dienarašty 31 Nr. tilpo toks Karo Mokyklos skelbimas: „Karo Mokyklai tuojau reikalinga lovų, šienikų, virtuvės ir praustuvės prietaisų, įvairių baldų. Su pasiūlymais galima kreiptis kasdien nuo 9-1 v. Ludendorfo gatvė Nr. 27, Karo Mokyklos raštinėj pas ūkio vedėją“. Vasario 15 d. prašoma Švietimo Ministerijos Mokyklų Departamento paskolinti Mokyklai 4 juodas rašomas lentas; tą pačią dieną Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų Ministerijos įgaliojimo prašoma išduoti iš sandėlio Bergstrasse (Kalno g.) Nr. 5, 150 piramidžių šautuvams ir iš Aukšt. Fredos 1 katilą, be to, Garnizono Dirbtuvės prašoma pagaminti 6 praustuvus. Vasario 20 d. pirktą 150 komplektų virtuvės indų. Vasario 21 d. Karo Mokyklos raštinė pradėjo kraustyti į naują butą Hindenburgo (Duonelaičio) g. 13 Nr. Vasario 22 d. „Lietuvos“

dienaraščio, 37 Nr. tilpo antras Mokyklos skelbimas. „Karo Mokyklai tuojau reikalinga virtuvės prižiūrėtoja. Geisina, kad kandidatė būtų baigusi Kauno Moterų Draugijos ar Abelių mergaičių ūkio kursų. Kreiptis kasdien nuo 8-12 val. ryto Hindenburgo g. Nr. 13 Karo Mokyklos raštinėj pas ūkio vedėją“. Vasario 23 ir 24 d. siunčiama Tiek. Skyriui apmūdiravimo ir apsišarvavimo daiktų sąrašai 150 mokinių ir prašoma iki vasario 25 d. nurodyti ar atklodes, paklodes ir užvalkalus taip pat bus galima gauti, ar juos pirkti pačiai Mokyklai. Vasario 25 d. „Lietuvos“ dienr. Nr. 39., „Valdžios žinių skyriuje, tilpo toks skelbimas: „Iš Karo Mokyklos. Karo Mokyklos valdžia prašo mus pranešti, kad visi vyrai, įsirašiusieji į Karo Mokyklą ir nesantieji kariuomenės dalyse, prisivalo savo asmens paliūdyimą ir mokslo dokumentus įduoti Karo Mokyklos raštinėn (adjutantui) ligi vasario 26 d. 12 val. dieną“. Vasario 26 d. siunčiamas patvirtinti pirmas mokinio meniu (valgio išdėstymas), kurio 1 dienos davinio kaina nustatyta 15 markių ir 50 pf. (patvirtintas Vyr. Štabo Viršininko karin. Velykio). Kiek vėliau šis davinys buvo sumažintas iki 12 markių. Vasario 27 d. prašoma Intendantūros išduoti Mokyklai įvairių produktų apie 93¹/₂ pūdo. Pradedant nuo kovo mėn., dėliai vis didėjančio skaičiaus kandidatų į Karo Mokyklą ir artinantis jų priėmimo dienai, ypatinagai intensyviai pradeda eiti paruošiamasis ūkio srities darbas: tvarkomas ir valomas Mokyklai butas, perkamos lovos, audeklas baltiniams, maišai šienikams siūti, Intendantūroje negaunami maisto produktai, muilas, šiaudai, žibalas, lentos, spynos ir kiti daiktai, taip pat rankvedžiai, sąsiuviniai, plunksnakočiai, paveikslai (pirmiausia įsigyta Vytis ir Algirdo pav.). Kovo mėn. pradžioje gauta iš Štabo adju-



I laidos kulkosvaidininkų grupė su savo instruktorium, dabartiniu Karo Mokyklos viršininku, gen. št. plk. Musteikiu viduryje. Trečias iš dešinės (sėdi) — kariūnas, dabar Mokyklos inspektorius gen. št. plk. lt. Čepauskas

tanto 50 komplektų statutų (laik. drausmės, lauko tarnybos, laik. kariškių santykių, laik. garnizono ir laik. pėst. rikiuotės). Kovo 3 d. Garnizono Dirbtuvės prašoma sutaisyti 5 taikymo prietaisus. Kovo mėn. 4 d. pranešama vokiečių komendantūrai, kad Karo Mokykla užėmė visą namą Duonelaičių g. Nr. 13. Kovo mėn. 5 d. Tiek. Sskr. viršin. prašoma išduoti 20 revolverių ir po 30 šovinių kiekv. revol. Kovo 6 d. „Lietuvos“ dienr. Nr. 46 „Valdžios Žinių“ Skyriuje tilpo toks Karo Mokyklos pranešimas. „Mokslas Karo Mokykloje prasidės š. m. kovo 8 d. Visi vyrai, įsirašę Karo Mokyklon, su reikalingais dokumentais privalo atvykti kovo mėn. 7 d. 10 val. ryto Karo Mokyklos raštinėn, Duonelaičių g. Nr. 13, dėl paskyrimo Karo

Mokyklos mokiniais. Karo Mokyklos adjutantas karininkas Jakutis“. Kovo 7 d. atvyksta 120 kandidatų į Karo Mokyklą, kurie priskiriami į mokyklas. Kovo 8 d. gauta iš Kariuomenės Intendantūros 150 virš. kelnų, 150 p. batų ir 150 p. autų, kepurės ir munsdurai gauti Kovo mėn. 15 d. (Vytiš kepurėms ir galionai apykaklėms pirkti tik balandžio 7 d.). Kovo 10 d. atvežta iš Vytaūto Kalno (buv. Wilhelms Höhe) gauti iš vokiečių komendantūros Žaliajame kalne gimnastikos įrankiai: 3 turnikai, 1 kopėčios, 1 lauko gimnast. įrankių kompl. ir 1 matracas gimnastikai. Kovo 11 d. prasidėjo reguliari pamoka su 124 mokiniais, kurios dalinai jau ėjo kovo mėn. 10 d. Tuo laiku perkamos 3 rašomos juodos lentos, trimitas, vėliava ir iškaba „Ka

ro Mokykla". Kovo mėn. 18 d. parvežta iš Artilerijos Sandėlio 124 vokiški šautuvai 98 metų pav. 560 šovinių šautuvams, durtuvai šautuvams gauti kovo 26 d., didesnis šovinių skaičius (6000 — šautuvams ir 800 — revolv.) gautas tik birželio 2 d. Be to, kovo 18 d. gauta iš Tiek. Skyr. 2 arkliai produktams vežti. Kovo 20 d. gauta iš Artilerijos Sandėlio 1 kulkosvaidis „Maxim“, 3 šaut. vok. 98 m. ir 300 šovinių. Kovo 24 d. įsigyta 4 fechtavimo šautuvai. Kovo 25 d. įsteigta Karo Mokyklos krautuvėlė (pirmiausia pirkota 400 papirosų ir 200 cigarečių). Kovo 26 d. išmokėta 121 mokiniui algos už kovo mėn. po 10 markių avanso. Likusioji alga (skaitant 50 mark. mėn.) išmokėta maždaug apie 20 balandžio, gavus pinigus iš Tiekimo Skyriaus. Kovo 27 d. Tiek. Skyr. Viršininkui skundžiamasi, kad Intendantūros sandėlis dažnai neišduoda reikalaujamų produktų, arba mažina jų skaičių, dėliai to daug permokama, perkant juos iš šalies. Pradedant nuo kovo mėn. prie Karo Mokyklos maitinasi už pinigų karininkai ir raštininkai; imantiems maisto prod. už pin. pradžioje buvo išduodama tik juoda duona. Balta duona mokiniams buvo kepama privačiose kepyklose. Kovo 28 d. Intend. dal. Virš. prašoma kuo greičiausiai perkelti sandėlį iš Duonelaičio g. 11 Nr. Kovo 29 d. pradedama ruošti Mokyklos atidarymui. Balandžio 1 d. įvyko oficialės Karo Mokyklos atidarymo bei pašventinimo iškilmės. Tą dieną Mokykloje buvo 121 mokinys, 12 karininkų: Galvydis-Bykauskas (Viršin.), Tvaronas (Virš. pad. ir kuopos vadas), Jakutis (adjutantas), Dauknyš (ūkio vedėjas), Sutkus (iždininkas), Dirmanas, Jagučanskas, Barkauskas ir Kalino (vyresn. instruktoriai), Juozaitis, Gornas ir Musteikis (jaun. instruktoriai), gyd. Slizys, lietuvių kalbos mokytojas Faustas Kirša, 3 vyr. raštininkai, trimi-

tuotojas, ūkvaizdys, virtuvės šeimininkė, 7 tarnai, 7 virtuvės darbininkės ir 2 skalbėjos. Balandžio 1 d. iškilmėms (Mokyklos papuošimui ir iškilmingiems pietums) išleista 4189 markės ir 40 pf. Nuo pat Mokyklos įsikūrimo iki balandžio 1 d. pinigų apyvarta buvo gana didelė: pajamų — 96 114 markių 62 pf., išlaidų 80341 m. 21 pf., balandžio 1 d. liko 15773 markių ir 41 pf. Iš to galima spręsti, kad iki balandžio mėn. daugumą daiktų Karo Mokykla yra pati įsigijusi. Balandžio 14 d. gauta iš Inžinerijos sandėlio 118 mažų lopetėlių ir 20 didelių. Balandžio 20 d. gauta iš 3 baterijos 4 arkliai, iš Intendantūros — 1 vežimas. Balandžio 29 d. už 3500 auks. pirktas lengvas brikelis. Balandžio 30 d. gauta iš Inžin. Sandėlio 2 heliografai, 2 lauko telef. aparatai ir 1000 metrų plono telefono kabelio. Gegužės mėn. pradžioje Vyr. Štabo Viršininko parodymu (per arklų skirstymo komisiją) gauta jodinėjimo pamokoms 30 joriamų arkliai. Balnai jiems gauti iš Intendantūros gegužės 9 d. Birželio 1 d. gauta iš Artil. sandėlio 10 binoklių su kabūrais. Birželio 2 d. Artilerijos dalies Viršin. prašoma išduoti kardus. Birželio 3 d. šokių vedėjui Eitmanui už šokių kursą sumokėta 800 auksinų. Iš to matyti, kad kartu su intensyviu mokymo ir administracijos darbu ėjo Mokykloje ir šokių pamokos, kas charakteringa to laiko nuotaiikai. Nežiūrint į grėsiantį Lietuvai pavojų, Karo Mokykla, pasiryžimo kupina, optimistiškai žiūrėjo į ateitį. Tą pasiryžimą stiprino nepaprastas dvasios vienumas ir entuziazmas, kuris tuo laiku Mokykloje viešpatavo... Birželio 20 d. prašoma Kr. Aps. Min. pareikalauti iš vokečių paliuosuoti gretimą 2 aukštų namą (dabar užimamą Valst. Kontrolės). Tą pačią dieną Butų Skyriaus prašoma pagaminti Karo Mokyklai: 24 stalus, 48 suolus, 12 staliukų, 7 juodas

rašomas lentas, 28 lentynas ir 60 kėdžių. Tokiu būdu pradedama jau ruoštis prie antrosios laidos. Birželio 21 c. Intend. prašoma išduoti Mokyklai 88 čemodanus išleidžiamiems karužams. Birželio 27 d. gauta jiems iš Artil Sand. 60 revolveriai „Parabellum“, 565 šov. rev. ir 97 binokliai. Liepos 6 d. išleista 89 karužai (1919 m. rugsėjo mėn. 29 d. L. K. įsak. 154 Nr. pavadinti leitenantais) ir 7 puskarininkiai, su teise įgyti karininko laipsnį daly. Išleistiems karužams išmokėta 500 aukšinių vienkartinės pašalpos ir 1500 aukš. rūbams įsitaisyti, iš kurių į rankas gavo jie tik pusę, nes už pinigų buvo išduota mūšinė, diržas, batai, auliukai batams, kepurė, gelumbės ir pamušalo rūbams, antklodė ir čemodanas. Karužų išleidimo dienoje Karo Mokykloje buvo 11 etatinių karininkų: Galvydis-Bykauskas (viršin.) Tvaronas (virš. pad. ir kuopos vadas), Jakutis (adjutantas), Jagučanskas (ūkio vedėjas), Barkauskas,

Kalino ir Jankauskas (vyr. instruktoriai), Juozaitis, Musteikis ir Gornas (jaun. instruktoriai), prikomandir. mok. kin. pion. instruktavimui karin. Valantėjus (išvyko liepos 8 d.), gyd. Sližys (hig. lektorius) ir Mongirdas (ambul. gyd.) 1 vyr. san. felčeris, 5 raštininkai, 1 ūkvedys, 1 trimituotojas, 1 šaltkalvis, 1 stalius, 1 batsiuvis, 1 siuvėjas, 1 rimorius, 8 tarnai ir 17 tarnaičių. Be paliktųjų prie Karo Mokyklos jaun. instruktoriais 6 karužų (Pranculio, Matuliono, Barkausko, Zubrio, Kepalo ir Bačkaus), iki II laidos pradžios, t. y., iki 1919 m. liepos 31 d., prisidėjo dar 3 karininkai: Kubilius (II kuopos vadas, vėliau ūkio vedėjas), Adomaitis ir Talevičius (vyr. instrukt.), 2 karo vald. (iždin. Grajauskas ir vyr. felč. Pogirskis), 1 siuvėjas, 6 tarnai ir 3 tarnaitės. Tokiu būdu pradedant II laidą Karo Mok. buvo 20 karininkų, 2 karo vald. ir 48 tarnautojai.

Mano įspūdžiai iš Karo Mokyklos

Besikristalizuojant mūsų karo jėgoms, bežengiant į naująją didžiojo karo patirties doktriną, 1924 metų pabaigoje man, kaip kadro karininkui, iš 9-to pėst. L. K. Vytenio pulko buvo lemta atvykti į Karo Mokyklą.

Į kariūnus aš žiūrėjau, kaip į tikrus mūsų pirmtakūnų dvasios paveldėtojus. Mačiau, kad juose, o per juos ir plačiau, sėkmingai realizuojama drausmė, savitvarka, kilnius mūsų tautos darbus bedirbant.

Kiekvieno kariūno sieloje, jaunoje platančioje krūtinėje, svajonių vainikais išpintoje vaizduotėje, vieninga — galinga mintis: Lietuva — Vilnius. Tai viešai.

Slaptam kariūnų laikraštėly (ar gerb. autorius dabar jo neturi? R e d.) tą patį skaitau:

Kai tu į Vilnių vesi savo būrio grandis
Ir mūsų būsi savo pajėgas išbandęs,
Tėvynė lūpomis gražuolės lietuvaiteš
Tave prašys, kad Geležinio Vilko šlaite
Užnertumei ereliui vergo pantį.
Tada, atmint, Tėvynė — Karalaitė
Pakvies tave į pirmą Vilniaus balių.
Sudeginusi pavergto erelio maitą,
Sodins, kaip Vilniaus karžygių karalių
Į smarkų Vyčio žirgą jauną leitenantą“.

Geležinė drausmė, kuri atrodo iš pradžių sunki, nepakeliama, matai, kaip gimdo dvasios galiūnus, karo žiniomis apsišarvavusius. Tuomet Kęstučio žodžiais:

Ateis diena už daugel šimtų metų,
Žinos vaikai, ką keta daryti“ ...

(Vaičaitis)

Su džiaugsmu tiki ir jauti, kad jie pildosi.

Vyr. lt. Mačys

(„Karys“, 1929 m. 40 nr.)

OFICIALĖ DALIS

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos Statutas

I. Bendrieji nuostatai

1
Karininkai auklėjami karo mokyk-
loje.

2
Mokyklos auklėtiniai vadinami ka-
riūnais.

3
Mokykla priklauso Kariuomenės
Vado.

4
Kariuomenės Vadas nustato:
1) ginklų rūšių skyrius,
2) kariūnų skaičių ginklų rūšimis.

5
Mokykla laiko knygyną, litografiją,
laboratoriją ir reikalingus kabinetus.

6
Pirmo kurso kariūnai gali būti pa-
kelti į grandinio laipsnį, antro kurso
— į jaunesnio ir vyresnio puskarinin-
kio laipsnius, trečio kurso — į virši-
lo laipsnį.

II. Auklėtiniais priimti tvarka

7
Prašymai priimti mokyklon rašomi
Respublikos Prezidento vardu ir siun-
čiami mokyklos viršininkui.

8
Mokyklon priimami Lietuvos pilie-
čiai, baigę aukštesniąją mokyklą, ne-
vedę 18—25 metų amžiaus ir išlaikę
konkursinius egzaminus.

9
Pirmiausia mokyklon priimami:
1) liktiniai ir tikrosios tarnybos
puskarininkiai,

2) tikrosios tarnybos ir atsargos
kareiviai.

10
Kariuomenės Vadui leidus, į antrąjį
kursą gali būti priimti aspirantai:

- 1) baigę aspirantų kursus,
- 2) ne vyresni kaip 26 metų am-
žiaus, nevedę ir
- 3) išlaikę nustatytus egzaminus.

11
Kariūnai, kurie dėl ligos ar kitų ne
nuo jų pareinančių priežasčių atleisti
iš mokyklos, gali būti priimti kitais
mokslo metais į tą patį kursą be egza-
minų.

12
Mokyklos viršininkas skiria kandi-
datams tikrinti ir egzaminams laikyti
komisijas. Komisijoms pirmininkauja
mokyklos viršininkas.

13
Mokyklon priima mokyklos virši-
ninkas.

14
Priimtieji mokyklon laikomi kariū-
nais-kandidatais tikroje karo tarny-
boje.

15
Kariūnai-kandidatai:
1) liktiniai puskarininkiai ir tik-
rosios tarnybos kareiviai grą-
žinami į dalis,
2) atsargos kareiviai ir netarna-
vusieji kariuomenėje siunčiami
į kariuomenės dalis jaunųjų ka-
reivių mokymui išeiti.

16
Jaunųjų kariuvių mokymą išėjus,
tinkami kariūnai-kandidatai grąžinami
mokyklon ir laikomi kariūnais.

17

Netinkami kariūnai-kandidatai iš mokyklos atleidžiami.

18

Kariūnai, kurie yra įgiję kariuomenės dalyse kareivių laipsnius, jų nežymi.

III. Mokslas

19

Mokslas mokykloje einamas 3 mėtus.

Karo metu mokymo laikas gali būti sutrumpintas. Tatai nustato Kariuomenės Vadas.

20

Mokslas laikas skirstomas kursais.

Kursų yra trys.

21

Kariuomenės Vadas tvirtina:

- 1) Mokyklos paruoštą mokymo planą,
- 2) į aukštesnius kursus pereiti ir baigiamųjų egzaminų taisykles.

22

Egzaminų išvados vertinamos 10 laipsnių sistema.

23

Baigusieji mokyklą kariūnai skirstomi taip:

- 1) pirmoji rūšis — kariūnai, kurie labai gero elgesio ir turi vidutinį pažymį ne mažesnę kaip 9,
- 2) antroji rūšis — kariūnai, kurie gerai elgiasi ir turi patenkintą pažymį ir
- 3) trečioji rūšis — kiti kariūnai.

24

Pirmosios ir antrosios rūšies kariūnai Respublikos Prezidento aktu pakeliami į jaunesniojo leitenanto laipsnį.

Pirmosios rūšies kariūnai, pakelti į jaunesniojo leitenanto laipsnį, gauna vienerius metus vyresniškumo.

25

Trečiosios rūšies kariūnai

1) pakeliami į atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį ir leidžiami atsargon arba

2) siunčiami į kariuomenės dalis puskarininkiais su teise būti pakeltais į jaunesniojo leitenanto laipsnį, bet ne anksčiau kaip per 6 mėnesius.

IV. Nebaigusieji mokyklos kariūnai

26

Kariūnas atleidžiamas iš mokyklos šiais atsitikimais:

- 1) kai jis pats pareiškia norą išstoti,
- 2) kai jo sveikata neatitinka karo tarnybos reikalavimus,
- 3) kai jis yra nepažangus moksle arba nedrausmingas.

27

Atleisti iš mokyklos kariūnai, kurie turi atlikti karinę prievolę, sunčiami į kariuomenės dalis.

Kariūnų-kandidatų ir kariūnų ištautas laikas įskaitomas į karinės prievolės laiką.

V. Mokymo ir drausmės taryba

28

Mokymo ir drausmės tarybą sudaro: pirmininkas — mokyklos viršininkas, inspektorius, bataliono vadas, mokyklos vyresnysis sanitarijos karininkas, atitinkamų kariūnų kursų kuopų ir būrių vadai, ir, reikalui esant, mokyklos viršininko paskirti lektoriai.

29

Tarybos posėdžius šaukia mokyklos viršininkas.

30

Taryba sprendžia:

- 1) kariūnų perkėlimus į aukštesnius kursus,
- 2) jų suskirstymą rūšimis, baigiant mokyklą,
- 3) elgimąsi,
- 4) atleidimą iš mokyklos.

VI. Kariūnų aprūpinimas

31

Kariūnai-kandidatai, siunčiami į kariuomenės dalis mokymui išėiti, gauna dangą mokykloje, o kitą aprūpinimą — kariuomenės dalyse.

32

Kariūnai ir kariūnai-kandidatai gauna kariūno maisto davinį. Stažo metu kariuomenės dalyse jie gauna kareivio maisto davinį.

Kariūno maisto davinį ir kitą aprūpinimą nustato Krašto Apsaugos Ministeris.

33

Kariūnai ir kariūnai-kandidatai gauna algą tikrosios tarnybos kareivių laipsnių normomis

34

Kariūnai-kandidatai liktiniai puskarininkiai, jaunųjų kareivių mokymo laiku, gauna liktinio puskarininkio atlyginimą.

Kariūnai-kandidatai ir kariūnai, kurie yra įgiję kareivių laipsnius, gauna atitinkamą laipsnių tikrosios tarnybos kareivių algą.

35

Trečiojo kurso kariūnai stažo metu kariuomenės dalyse ir poligone maisto davinio vietoje gauna karininkams nu-

statytus taktikos pratimų metu dienpinigius.

36

Trečiosios rūšies kariūnai gauna kariuomenės dalyse liktinių puskarininkių išlaikymą, nors jie ir neužima etatinių vietų.

37

Kariūnai, baigusieji mokyklą ir pakeltieji į jaunesniojo leitenanto laipsnį, gauna 1.500 litų pašalpos mundiravimo reikmenims įsigyti.

Šią pašalpą gauna ir išsiųstieji į kariuomenės dalis puskarininkiais, kai jie pakeliami į jaunesniojo leitenanto laipsnį.

VII. Baigiamieji nuostatai

38

Mokyklai pereiti iš dviejų į trijų mokslo metų laiką ir tvarką nustato Krašto Apsaugos Ministeris.

39

Šiam statutui vykdyti taisyklės leidžia Krašto Apsaugos Ministeris.

40

Šis statutas veikia nuo jo paskelbimo dienos.

41

Karo mokyklos įstatai (V. Ž. Nr. 103, eil. 807) panaikinami.

Karo Mokyklos statutui vykdyti t a i s y k l ė s

1. Į Karo Mokyklos I kursą priimami Lietuvos piliečiai:

- tinkamos karo tarnybai sveikatos,
- teismo nebausti ir netardomi,
- baigusieji aukštesniosios mokyklos kursą,
- ne jaunesni kaip 18 ir ne vyresni kaip 25 metų amžiaus,
- nevedę,
- išlaikę konkursinius egzaminus iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istori-

jos, aukštesniosios mokyklos kurso ribose.

2. Stojantiems į mokyklą pirmenybė duodama:

- liktiniais puskarininkiams,
- tikrosios tarnybos puskarininkiams,
- atsargos puskarininkiams ir
- atsargos kareiviams.

3. Norintieji stoti į mokyklą kadro kariūnais, prašymus rašo J. E. Res-

publikos Prezidento vardu ir siunčia Karo Mokyklos viršininkui iki rugsėjo mėn. 10 dienos. Prie prašymo turi būti pridėta:

- a) aukštesniosios mokyklos baigimo atestatas (originalas arba notaro patvirtintas nuorašas),
- b) gimimo metrika,
- c) ištikimybės liudijimas,
- d) fotografija,
- e) savo ranka rašytas curriculum vitae.

Pastaba: liktiniai puskarininkiai, tikrosios tarnybos puskarininkiai ir kareiviai prašymus su visais dokumentais (išskyrus nurodytus punkte c) siunčia prie raporto komandos keliu. Dalių vadas prie dokumentų prideda pažymėjimą apie kandidato tinkamumą būti karininku.

4. Kandidatai į priėmimo komisiją stoja rugsėjo mėn. 23 d. Karo Mokyklos rūmuose.

5. Kandidatų sveikata tikrinama Karo ligoninėje, karo sanitarijos viršininke nurodymais.

6. Mokslo cenzo, sveikatos ir išorinės išvaizdos atžvilgiais pripažinti tinkamais, kandidatai leidžiami prie konkursinių egzaminų.

7. Egzaminai atliekami raštu, skiriamas kiekvienam rašomajam darbui po 2 val.

8. Rašomiesiems darbams temas parrenka egzaminų komisijos pirmininkas.

9. Atlikę rašomuosius darbus kandidatai užpildo žinių lapą.

10. Išlaikiusieji konkursinius egzaminus užskaitomi kariūnais-kandida-

tais, suskirstomi ginklų rūšimis ir paleidžiami namo iki spalio mėn. 15 d. Paleidžiamieji iki jiems artimiausios geležinkelių stoties ar autobusų stoties ir atgal į Karo Mokyklą vežami valdžios lėšomis.

11. Spalio mėn. 16 d. 9 val. kariūnai-kandidatai susirenka Karo Mokykloje, kur jie priskiriami kareivio davinio mitybai, apmundinėjami ir spalio mėn. pabaigoje, Kariuomenės Vado nurodymu, siunčiami į atitinkamas kariuomenės dalis jauno kareivio mokymui išeiti.

12. Kariuomenės dalyse kariūnai-kandidatai skiriami tik rikiuotėn, pagal galimumą į mokomąsias kuopas.

13. Išėję jauno kareivio mokymą kariūnai-kandidatai grąžinami į Karo Mokyklą. Dalių vadai, grąžindami kariūnus-kandidatus, siunčia Karo Mokyklos viršininkui pažymėjimus apie kiekvieno kandidato tinkamumą būti karininku. Tikslią kandidatų grąžinimo datą dalių vadams praneša Karo Mokyklos viršininkas.

14. Grįžę į Karo Mokyklą kariūnai-kandidatai privalo išlaikyti egzaminus iš ginklų ir visų statutų.

15. Egzaminus išlaikę kariūnai-kandidatai atlieka priesaiką ir įskaitomi kariūnais.

16. Neįskaityti kariūnais, kandidatai grąžinami į dalis atlikti karinę privalę bendra tvarka, arba paleidžiami iš kariuomenės.

17. Įsak. Kar. 1930 m. 43 nr. 1—20 §§ atmainomi.

Atsargos jaun. leitenantų kursų įstatymas

1

Atsargos jaunesnieji leitenantai gali būti priimti į aktyvią karo tarnybą paibaigę 10 mėnesių kursus.

Kursai steigiami karo mokykloje.

Kursai išleidžia vieną karininkų laidą.

2

Priimti į kursus sąlygas, karinink-

kų skaičių, laiką ir tvarką nustato Ka-
riuomenės Vadas.

3

Atsargos jaur.esnieji leitenantai, ei-
dami mokslą kursuose, drausmės ir ap-
rūpinimo atžvilgiais prilyginami ka-
riūnams.

4

Priimtiems į aktyvią karo tarnybą,
jaunesniojo leitenanto laipsnio vyres-

niškumas nustatomas nuo kursų baigi-
mo dienos.

Baigusieji kursus pirmąją rūšimi
gauna 10 mėnesių vyresniškumo.

5

Priimtieji į aktyvią karo tarnybą
gauna 1.500 litų pašalpos mundiravi-
m̄c reikmenims įsigyti.

6

Šiam įstatymui vykdyti Krašto Ap-
saugos Ministeris leidžia taisyklių.

Mūsų „Kariūno“ reikalu

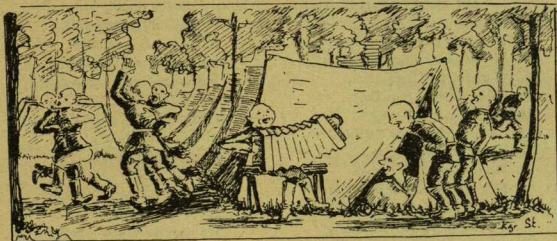
Prieš mėnesį sulaukūs į specialiai surengtus kursus daugiau šimtinės ats.
jaun. leitenantų, dabar laukiant XVII-sios kadro karininkų ir X-sios kar. aspirantų
laidų išleistuvių, o taip pat vėliau laukiant kandidatų į kariūnus ir kar. aspiran-
tus, redakcija randa reikalo pareikšti šias mintis.

Pačių kariūnų iniciatyva įsteigtas, pagal galimybes ir sugebėjimą tobulėda-
mas „Kariūnas“ eina kas du mėn. jau nuo 1932 m. Pilnai suprantama, kad žur-
nalas egzistuoja daugumoje tik visų, nuo 1932 m. iki šiol buvusių, kariūnų ir kar.
aspirantų laidų rėmimo dėka. Žurnalo rėmimas raštais ir prenumerata pasidarė
lyg ir kariūnų ir kar. aspirantų tradicija. Rėmėjų raštais atsiranda visose laidose
ir visuose kursuose. Jie dirba be jokio honoraro, gaudami tik nemokamą pre-
numeratą. Rėmimas prenumerata — jau opus piniginis reikalas. Tačiau ma-
tant ir suprantant, kad, palyginti, įdomaus, gražaus kariško žurnalo likimas yra
vien mūsų rankose, per metus pajėgiama sutaupyti kariūnui taip brangūs 4 lit.
50 ct. (6×75 ct.). Pagaliau juk pakanka kariūnui per metus keletą kartų be ypa-
tingo reikalo nenuvažiuoti miestan, surūkyti keleta dėžučių mažiau papirosų
ar atsakyti bonkos kitos alučio — ir minėta suma sutaupyti įmanoma.

Šio akivaizdoje redakcija kviečia: visus ats. karininkus kursantus palai-
kyti „Kariūną“ raštais ir prenumerata; išleidžiamuosius XVII-sios laidos karinink-
kus ir X-sios laidos ats. j. leitenantus — išsirašyti žurnalą iki šių metų galo ir
1936 m. (sumokant iki rugsėjo mėn. 15 d. — kaina tik 6 lit.); naujojo vyr. kurso
kariūnus — pilnumoje išlaikyti ankstyvesnių laidų kariūnų „Kariūno“ rėmimo
tradiciją; visus naujuosius kariūnus ir kar. aspirantus — vyresniųjų pavyzdžiu
būti energingais žurnalo rėmėjais.

Tuo būdu „Kariūno“ ateitis ir jo tolimesnis tobulėjimas bus užtikrintas.
Redakcija ir toliau dės visas pastangas, kad apie „Kariūną“ ir ateity būtų atsi-
liepiama maloniu, objektyviu žodžiu, kaip iki šiolei kad buvo. Pagaliau tai ir
yra vienintelis ir didelis atlyginimas už žurnalo redagavimo darbą.

„KARIŪNO“ REDAKCIJA



Dainos iš Gaižiūnų laukų

POLIGONE

Nerami dabar gadynė,
 Tai neramūs nūn laikai:
 Nuolat vyksta čia kautynės,
 Vien karių pilni miškai.

Ankstį rytą voros slenka
 Tiesiai priešo kryptimi, —
 Daug patruliams vargo tenka,
 Kai žvalgyt jie siunčiami.

Čia ir oras pavojingas,
 Seka jį budri akis,
 Ne dėl to, kad taip lietingas —
 Grąšo iš visur ugnis!

Kartais dienos ūkanotos —
 Reik gerai vietovę tirti,
 Nes nuodingų dujų plote
 Galima staiga numirti.

Kada priešas nebetoli
 Ir aktyvus kaip „banditas“ —
 Pirmo ešalono rolę

Lošia „Maxim“ užtaisytas.
 O taiklieji granadieriai
 Ar tik snaipierių dalis,
 Ar vis mūsų kavaleriai
 Skina priešą: viens, du, trys ...

Jei nepaliečia kulipkos
 Kurį priešą apkase, —
 Durtuvais jį, po šimts pypkių,
 Iššturmuoja pėstija.
 Pozicijos užėmimai,

Antraeiliai vėl tikslai ...
 Spausti priešą pamėgimas
 Mus vilioja gan „saldžiai“.

Iki šiol dar nebekrito
 Nieks iš mūsų bataliono,
 Nors kasdieną nuo pat ryto
 Kujamės su milijonais.

Leidžiam kulipkas medines,
 Pralaimėjimo nežinom, —
 Tai kas bus, kai per kautynes,
 Ugnį duos kulipkos grynos!

Uždangas gamtos naudojam:
 Kelmą, mišką ar kalnelį,
 Kartais taip užsimaskuojam,
 Kad savieji rast negali.

Vienas guli samanose,
 Lyg ant drėgno patalyno
 Ir svajodams apie Zosę
 Paspapčiausią mintį pina.

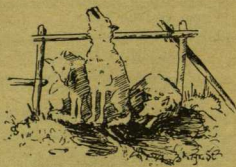
Kitas šliaužia į krūmokšnij,
 Tartum patinas miškinis,
 Ar keturkojis paplokštus
 Išbaidytas iš lindynės.

Trečias tupi prisišliejęs
 Prie didžiausio skruzdėlyno,
 Kur neužpučia joks vėjas,
 Ir nesprogsta slaptos minos.

Visi taikos prie vietovės,
 Kur kam, rodos, patogausiai,
 Kad išvengtų negerovės, —
 Tų beveik ydų opiausių ...

Kai vėl priešas smarkiai spau-
[džia,
Nori kelią sau praskinti: —
Mus trimitas šaukia, gaudžia,
Skubam poligoną ginti.
Per balas, raistus ir pelkes,
Per visokius gyvatynus:
Kur velniai pagelbos šaukias, —
Ten takus kariūnai mina.
Bėgti padeda kuprinė,
Nes pečius vis masažuoja;
Kas paklysta kur dumblyne,
Tas kaip garvežys alsuoja.
Nors fugasai ir nesprogsta:
Ir netaiška automatas,
Kits kariūnas alpsta, trokšta,
Tartum sužeistas granatos.
Raitelis ten kaip Elijošius
Skrenda bėrį įsikibęs,
Bet jį numeta „judošius“, —
Guli karžygyis nudribęs!
Kitas grįžta iš žvalgybos
Jau po mūšio atsilikęs,
Tartum metai be mitybos:
Nepatenkintas, supykęs.
Nes už karišką vikrumą
Gauna aukštą honorarą:
Tris šarvuotes už narsumą ...
Ir daugiau tokiam gaut dera.
Tai ne baikos, tai ne štukos,
Tai kilnus pasišventimas:
Žvalgant batas, kaip „pacukas“
Grauzia kulnį net užkimęs.
Ir gamta mums nedėkinga:
Statyt mėgsta ji kaprizus —
Apsiverkusi, lietinga,
Nors Kaunan dumk užsigrįžęs.
Ir dangus dažnai verkšlėna,
Mirksta žmonės, mirksta pievos;
Prakaitas barzda čiurlėna —
Rods nesigaili mūs Dievas.
Dieną, naktį mes kiekvienas,
Saugom „žmonas“ metalines —
Liūdnai baigtūsi karjera,
Jei prarastume jų spynas.
Mums didžiausia rūgiapiūtė,
Kai laukais reik priešą vyti, —
Sudie tuomet jums, Barbutės:

Užmiršt turim dailių lytį.
Futbolistą jei užpuola
Netikėtai ši pagunda,
Į vartus greit muša golą
Susitaupęs jėgų punda.
Trumpo kaklo lopetėlė
Šoną trina, šlaunį daužo,
Jei tai būtų mergužėlė,
Tai smagi būtų padauža.
O tą draugę — šautuvėlį —
Kasdien glostom šepetukais,
Jei tai būtų mergužėlė —
Daug prikrėstų ji mums štukų.
Prieš pat šaudymą nuvalom
Vazelino sluogsinį ploną,
Paskui šovinį iš galo,
Ir dužikliu per „pistoną“.
Jei darydams nuleidimą
Negerai „nucieliovosi“,
Gausi šūvio nukrypimą —
Bus pataikymas į nosį.
Jei į dvil'ką visad muši,
Kitaip sakant į pat centrą,
Tai smagu bus tau ant dūšios
Ir šaulys tu būsi šventas.
Grūdinam mes griešną kūną,
Grūdinam mes jį kietai,
Pas ką muskulų nebūna —
Vystosi sąlyginai.
Mergužėlės jūs malonios,
Meile turit mus gaivinti,
Nes tą platų poligoną —
Širdy sunku sutalpinti!
Kar. asp. Binkevičius P.



Kautynių draugai laisvu
nuo užsiėmimų metu

SUNKU GYVENTI...

Sunku gyventi daros ant svieto,
Į poligoną jeigu nupuoli...
Visi ten tave vėto ir mėto,
Vistiek: ar stengies, ar simuliuoji!

Kiekvieną dieną vis po pratimą,
Vis kombinuotą, ne kokį menką,
O vadovybė į nagą ima,
Ir ten daugiausia, nuo jos vis tenka...

Tai įsakyti gerai nemoki,
Tai su kaimynais nelaikai ryšio,
Tai į ne savo barą įšoki,
Tai nenurodei, kur eisi... grįši...

O, rods, jau stengies, kaip vadui dera,
Rods, nepraleidi menkniekio jokio,
O ten tik: „Menka, bloga, negera...
Čia padaryta, tartum, naujoko“...

Niekas patogumų čia tau neruošia,
Viską reik valgyt iš katiliuko:
Kavą ir sriubą, žirninę košę,
Ir mėsos kąsnį nuo pagaliuko...

Sunku gyventi, kai pagalvoji,
Kad palapinė sena, skylėta,
Su patogumais butą atstoja,
„Saldina“ tavo likimą kietą...

Sunku užmigti vakare, bijant,
Kad ryt prikelti peranksti gali,
Biauru nubusti, kai naktį lyjant,
Lašai tau krinta ant nosies galo...

Bloga ir sirgti, čia medicina
Bent kiek kitokia: patys išvydom,
Kad sanitarai viena ricina
Net ir sunkiausias ligas išgydo...

Vasara baigias, atvėso orai...
Visi nuvargom, galvos nupliko...
Vien į Mokyklą grįžti benorim,
Jau ir linksmumo maža beliko...

Ten vėl bulkutės, kotlietai, sviestas,
Ten lovos minkštos, naktys ilgesnės,
O šventą dieną arti ir miestas,
Arti akelės už vis mielesnės;

Greičiau duok, Dieve, rugsėjo pusę,
Kai aktų salėn duris pabelsim,
Už visą vargą kai atsidusę,
Žvaigždutės garbei taures iškelsim!

Kar. asp. Marčiukaičiai

OI...!

Oi, akys, akys!
Žavinčios akys.
Jos man įsakė
Susižavėt.

Kas įsakyta^aita^aita,
Jau padaryta^aita^aita, } 2 kart
Susižavėta^aėta,
Ir iš tiesų.



Oi, bake, bake!
Skardinis bake,
Tave įsakė
Kasdien mazgot.

Kas įsakyta^aita^aita,
Jau padaryta^aita^aita, } 2 kart
Ir išmazgota^aota,
Visai švariai.

Oi balos, balos!
Klampūs smiltynai,
Man jus įsakė,
Kasdien klampot.

Kas įsakyta^aita^aita,
Jau padaryta^aita^aita, } 2 kart
Ir išklampota^aota,
Iki ausų.

Posmai iš mokytojų karinio rengimo kursų laikų

I

Mes su čemodanais savo
Karo mokyklon važiuvom.
Vos rajonan tik atvykom,
Sargybinis mus sutiko.
Nuvedė į kazematą —
Dieve mano, ką pamatėm ...
Nėra baldų, nei kanapų
Stovi lovos be matracų.
Naktį šaltis kaulus laužia.
Už ką Dievas mus taip baudžia?!
Ant kareiviškos lovelės
Sunkiai dūsauja mergelės.
Rytą akims nemiegotoms
Stovim visos išrikiuotos.
Visa naktis ši be miego —
Net jau valgyt nebemiela.
Nepapatę prie bekono
Sriūbčiojam tik bulioną.
Tuoj po pietų pirmą dieną
Veda į rikiuotę mielą.
Leitenantas mūs Valiulis
Sako: iš rikiuotės nulis.
Jei rikiuotėj nebarškėtum,
Dvejetuką gal turėtum.
Ant lūpyčių dėsim spyną,
Kad rikiuotėj būtų tylą.
Už tai laipsnį pažadėjo
Gurguolininko padėjėjo.

II

Pasakysiu broliai čia,
Nejuokaukit paslapčia,
Nors rikiuojame blogai,
Bet būsim geri vadai.
Namo vos tik parvažiuosim,
Visą jaunimą išrikiuosim.
Oerlikonai, šautuvai,
Gaubicos, naikintuvai,
Ne dėl mūsų paskirti,
Nors pažinti ir verti.
Vyrams juos reikia pažinti,
Nes jiems tėvynę reikės ginti.
Jeigu kartais, iš tiesų,
Šautuvus krin nuo pečių,
Ar kulkosvaidžio dalių
Neatmename visų:
Mes kitu būdu kovosim,
Priešui tėvynę skriaust neduosim.
Išauklėsime daug gerų,
Kraštą mylinčių sūnų,
Kurie jį karštai mylės
Ir prieš kovą nedrebės.
Vilnių mes greit atvaduosim
Ir su daina Vilniun žygiuosim.

III

Nejuokaukit, mieli broliai,
Kad rikiuojam nepadoriai

NORIU MIEGO ...

Noriu miego, saldaus miego,
Negaliu užmigti.
Viršila ką tik praėjo,
Gali dar užtikti ...
Jau turėtų būt devynios,
Laikas jau gulėti,
Bet trimito, kad jį plynios,
Vis dar negirdėti!
Siųsčiau tarną, jei turėčiau,
Kad sutrimituotų,

Brangų ženklą eit ilsėtis
Pagaliau kad duotų!
Neužmigt — permenkos jėgos ...
Žiovulys taip ima ...
Poligone tiktai miegas
Tur pasisekimą.
Galva svyra, linksta kojos,
Akys net raudonos;
Bet savaitę išmiegojęs
Jausčiaus vėl kaip ponas!
Kar. asp. Marčiukaitis



Pora dienų tik anksčiau
 Jūs rikiavot negeriau.
 Susitikęs karys karį
 Klausdavo, kurią čia dalį
 Apgyvendino pulke
 Be jokios drausmės, o je!
 Sako, sveikintis nemoka,
 Eina — lyg baletą soka.
 Po komandos gi „ramiai“
 Žvilgsi į mus maloniai.

Kartais mums taip pat nevyksta,
 Šautuvai nuo pečių slysta.
 Ar bešaudant pajėsy
 Užmerkiame akis abi.
 Žiūrintiems į mus daug juoko,
 Vis dėlto jau daug išmokom:
 Kai tėvynei mūsų reiks
 Moters savo fronte veiks.
 Tau, tėvyne, išauklėsime
 Tave mylinčių sūnų

Dirbsim visos kiek galėsime
 Kad nereiktų kęst vargų.

Oi kursante mūsų brangi.

Oi kursante mūsų brangi,
 Ko tu taip liūdna esi.
 Ar kas slėgia širdužėlę,
 Ar rikiuotė persunki.
 Oi sunku, sunku kentėti,
 Kad atskirtos nuo savų.
 Mūsų vadas leitenantas,
 Vargin mus prie šautuvų.
 Oi nurimkim, mielos sesės,
 Nors nematome savų.
 Mūsų darbas neis per nieką,
 Ir jis vaisių duos gražių.
 Mes tėvynei išauklėsime,
 Daugel mylinčių sūnų.
 Ateitį šviesesnę rengsim,
 Kad netektų kęst vargų.

Ada Mikalauskaitė

Štai budėtoja jau mūdraudama kakarinę laidę
 Ir visas kursantes iš gilaus miego kelti pagavo.
 Tuoj kursantės, lyg žąsų būrys, girgsėti ėmė
 Ir bloznas galvas iš po antklodžių kaišioti pradėjo.

Taip po trumpo laiko veidą jos viežlybo kazemato,
 Kurs nakties metu buvo panašus į paslaptingą šventovę,
 Rytą vėl į bičių avilį pavertė nešvankiai.
 Pačios gi iš patalo iškopę grečno,
 Vienos prausykloj, kitos prieš veidrodį staipėsi zdotniai.

Bet tiktai klausyk — jau būrininkė šaukti pagavo
 Ir mergeles iš visų pašalių į liniją tempti pradėjo.
 Ak, kaip jos eis rikiuotėje ir kaip jos sutaikys koją,
 Kad lietus, tas nešvankėlis, joms nugarą vis karšia,
 Ir dar kairysis sparnas klepsi, kaip malūnas senas.

O. Galinaitytė



**Vyrai žiūri
križiškai...**

Tačiau koks vyras galėtų atsilaukiyti prieš besiljuokiančią burną su gražiais baltais dantimis? Taigi išsaugokite ir Jūs savo dantis visai baltus ir sveikus, reguliariai vartodami pastą Chlorodont. Ši visų mėgiama dantų pasta, kad ir turėdama didelį valomąjį pajėgumą, visai nepaliečia jautrios dantų emalės, stiprina dantų smegenis ir turi malonų galvinantį pipirmėtės skonį.

Vietini gaminys. Gaunama visur.
Gražūs balti dantys per Chlorodont.

Chlorodont

Atsargos karininkų kursantų pirmoji giesmė

DRULIA

Laikraščiai rašė, radio minėjo,
Kad aspirantus priiminėja.
Sako, jei norit, malonūs ponai,
Greit jūs galėsit būt kapitonai.

Kas tik išgirdo, tuoj atskubėjo,
Kur leitenantus priiminėja.
Rugpiūčio pirmą 9tą ryto
Žvalių vyrukų čia prisirito.

Ir suvadino, gliton sustatė,
Iš dokumentų greit ir atstatė.
Vienas per šaunus, antras pijokas,
Trečias pripratęs prie andaroko.

Tuo būdu laidą, pirmą sudarė
Ir iš rajono fit! ir išvarė.
Kas pasiliko — ėmė žiūrėti,
Kiek dėl sveikatos gal išturėti.

Liepė daug pūsti, plaučius žiūrėjo,
Ausis ir nosis čia čiupinėjo.
Žiūrėjo širdį, kaip ji dar mėtos
Ar dėl mergelės neišsiplėtus...

Prie aparato tuoj suvadino,
Dėmesį mūsų tuoj išmėgino.

O kai pristatė prie mašinėlės —
Čirška skambutis ten, kaip pašėlęs.

Po to tuoj laidą antrą sudarė,
Nervuotus, kurčius visus išvarė.
Tiesa, ant galo dar savanoriai
Traukės iš fronto visai padoriai.

O kas paliko, prakaitą liejo,
Ant popierėlio jie rašinėjo.
Bet greitai aišku buvo, kaip rytą,
30 frantų vėl išvaryta.

O kas jau liko, dabar jau Miko,
Plaukus nukirpo, ubagaiis liko.
Visi eiliniai nei vieno pono,
Gavom po šmotą sūrio gėltono.

Dabar mes vyrai — frantai kaip reikia,
Puikiausiai esam mes nusiteikę.
Frenčiai prilipę, džimi batukai,
Šančių mergytės apie mus sukas.

Užbaigsim broliai šią brangią dainą,
Ir ženkim drąsiai į naują „vainą“.
Mūsų širdelė dabar spakaina —
Valgykim dešrą mes apvalainą...
Džon-Ru ir Ko

Leidžia Kariūnų Ramovė
Redaguoja ltn. URBANAVIČIUS SIMAS